

Mee doen = Samen doen Wmo beleidsplan 2017-2020

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Hoofdstuk 1: Inleiding	7
Hoofdstuk 2: Maatschappelijke ondersteuning in Olst-Wijhe.....	8
2.1 Doel Wmo	8
2.2 Wat willen we in Olst-Wijhe	8
2.3 Bevolkingsontwikkelingen	8
2.4 Terugblik Wmo 2013-2016	9
Hoofdstuk 3: Zelfstandig leven.....	10
3.1 Uitgangspunten	10
3.2 Zelfstandig wonen.....	10
3.3 Beschermd wonen en maatschappelijke opvang.....	12
3.4 Dementievriendelijke samenleving	13
Hoofdstuk 4: Elkaar ontmoeten.....	14
4.1 Uitgangspunten	14
4.2 Ontmoetingsplekken.....	14
4.3 Vervoer.....	14
Hoofdstuk 5: Een helpende hand.....	16
5.1 Uitgangspunten	16
5.2 Mantelzorg	16
5.3 Vrijwilligers.....	17
5.4 Recept tegen eenzaamheid.....	17
5.5 Clientondersteuning.....	18
Hoofdstuk 6: Meedoen op maat.....	19
6.1 Uitgangspunten	19
6.2 Algemene en individuele voorzieningen	19
6.3 Speciale aandacht nodig?.....	21
Hoofdstuk 7: De weg weten.....	25
7.1 Uitgangspunten	25
7.2 Toegang tot ondersteuning en zorg.....	25
7.3 Zichtbaarheid en elkaar kennen.....	26
7.4 Communicatie: van persoonlijk contact tot een tweet.....	27
Hoofdstuk 8: Leren en verbeteren.....	28
8.1 Uitgangspunten	28
8.2 Kwaliteit.....	28
8.3 Kan het ook anders? De transformatieopgave.....	28
8.4 Samen werken aan vernieuwing.....	29
Hoofdstuk 9: Wat is er nodig?.....	30
9.1 Gebiedsgericht werken.....	30
9.2 Financiën	30
9.3 Monitoring en evaluatie	31
Bijlagen	
1. Lijst met gebruikte begrippen en afkortingen	
2. Bronnen	

Samenvatting

De basis van onze samenleving, dat zijn de inwoners zelf. Wij streven naar een zorgzame samenleving waaraan iedere inwoner naar vermogen meedoet en waarbij mensen naar elkaar omkijken. In eerste instantie zorgen zij voor zichzelf en voor elkaar. Van inwoners wordt verwacht dat zij zich af en toe in willen zetten voor anderen in hun omgeving. Daar ben je elkaars familie, burens en vrienden voor. De gemeente vertrouwt op de eigen kracht van de burger en de kracht van diens sociale netwerken. In de meeste situaties gaat dit ook prima.

De gemeente draagt bij aan deze **samenredzaamheid** via ondersteuning en waardering van mantelzorgers en vrijwilligers, het realiseren van goede algemene voorzieningen en het bieden van een betrouwbaar vangnet zorg en ondersteuning op maat aan kwetsbare inwoners, voor wie de informele zorg en algemene voorzieningen onvoldoende uitkomst bieden.

De VN heeft op 13 december 2006 een Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap opgesteld. Sinds 14 juli 2016 geldt dit “**VN-verdrag** Handicap” in Nederland. Het verdrag stimuleert de bewustwording en zet aan tot verdere concrete acties in de richting van een **inclusieve samenleving** als stip op de horizon die wij in onze gemeente voor ogen hebben: een samenleving die openstaat voor iedereen, waar iedereen kan meedoen.

Door de vergrijzing krijgt een **groeierende groep inwoners met dementie** te maken. Daarmee is deze groep mensen met dementie en hun mantelzorgers een belangrijk “voorbeeld” en een concrete oefening voor het vorm gaan geven van een inclusieve samenleving. Wat heeft men nodig om zo goed en lang mogelijk zelfstandig te wonen en leven in onze gemeente? We sluiten, samenwerkend met andere gemeenten, aan bij twee initiatieven: het landelijke initiatief Samen dementievriendelijk en het provinciale project Dementievriendelijke Openbare ruimte.

Zo goed en zo lang mogelijk **zelfstandig wonen** is een van de belangrijkste doelen van de Wmo. Ouderen met een ondersteuningsvraag, mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking en GGZ-cliënten (beschermd wonen, begeleid zelfstandig wonen) hebben in toenemende mate behoefte aan specifieke woonoplossingen en vormen van begeleiding en zorg. Landelijke ontwikkelingen versterken het zelfstandig wonen door deze groepen inwoners.

Wie **ouder wordend** zo lang mogelijk zelfstandig wil blijven wonen, heeft in beginsel de keuze uit het aanpassen van de huidige woning of tijdig verhuizen naar een woning die past bij een volgende levensfase. Belangrijk blijft dat alle betrokken partijen samen vooral de groep 70+ inwoners blijven stimuleren om goed geïnformeerd te zijn over de eigen verantwoordelijkheid om (vroegtijdig) deze eigen keuze te maken voor levensloopbestendig blijven of gaan wonen.

Ontmoetingen en omzien naar elkaar zijn wezenlijk om mee te kunnen doen in onze lokale samenleving. In het algemeen is er in onze gemeente gelukkig nog sprake van omzien naar elkaar en noaberhulp en ook van een ruim aanbod aan ontmoetingsplekken. Het is belangrijk om dit zo te houden en in samenhang en afstemming verder te versterken.

Mantelzorgers en vrijwilligers vormen belangrijke steunpilaren in een krachtige samenleving waarin inwoners zoveel mogelijk zelfredzaam zijn. Het werk van vrijwilligers en mantelzorgers wordt bovendien steeds belangrijker en intensiever. Mensen die zich intensief en vaak langdurig inzetten voor een ander of voor de samenleving blijven wij erkennen, ondersteunen en waarderen. Voor deze informele steunsystemen is een ondersteuningsstructuur beschikbaar. Het jaarlijkse Blijk van Waardering dat zorgontvangers voor hun mantelzorgers kunnen aanvragen wordt voortgezet.

Eenzaamheid is sterk bepalend voor iemands kwaliteit van bestaan. Een recept tegen eenzaamheid is betekenisvolle participatie. Mensen die hulp nodig hebben over hun schroom heen helpen en mensen verbinden die iets voor elkaar kunnen betekenen is daarom een aandachtspunt in ons beleid. Daarnaast is het bieden van voldoende ontmoetingsmogelijkheden en het “verleiden” van mensen die de weg ernaar toe nog niet weten te vinden belangrijk. Wij beseffen dat eenzaamheid niet volledig is op te lossen en soms een eigen keuze is. Wel willen we met onze maatschappelijke partners en vooral ook samen met actieve inwoners (bijvoorbeeld burens, vrijwilligers, ouderenbonden) de inspanningen bundelen om betrokkenen in beeld te hebben en waar mogelijk de helpende hand te bieden.

In onze gemeente voeren MEE en Stichting Vriendendiensten momenteel de **onafhankelijke cliëntondersteuning** uit. Daarnaast hebben de medewerkers van het Breed Welzijnsverband een rol in het op onafhankelijke wijze informatie verstrekken, adviseren en ondersteunen van inwoners. We willen samen met het Breed Welzijnsverband en de Wmo Adviesraad onderzoeken op welke wijze een breder palet aan cliëntondersteuners lokaal beschikbaar kan zijn: informeel of formeel, laagdrempelig en dichtbij bereikbaar, goed bekend bij de bevolking en onderling samenwerkend. Wij willen naast verbreding van het aanbod ook de bekendheid ermee bij onze inwoners en bij de 1e lijnszorg verder vergroten.

Ons uitgangspunt bij **Meedoet op maat**: wij willen uitgaan van eigen kracht en "samenredzaamheid" in onze lokale samenleving, zorgen voor een zoveel mogelijk "inclusieve samenleving" met goede algemene voorzieningen en tenslotte maatwerk bieden aan degenen die aanvullend hierop maatschappelijke ondersteuning nodig hebben om mee te kunnen doen in onze samenleving.

Door **algemene voorzieningen** kunnen mensen gewoon meedoen in onze samenleving, zonder bijzondere maatregelen. Deze voorzieningen worden meestal opgezet en uitgevoerd door partijen uit de samenleving; het maatschappelijk middenveld. De nadruk ligt de komende tijd niet op het ontwikkelen van een groter aanbod activiteiten en voorzieningen. Er is al een groot aanbod aanwezig. De focus ligt op een optimaal gebruik en bekendheid ervan en op verbindingen leggen en onderlinge samenwerking vergroten. Wel streven wij naar een verder uitbouwen van de Huuskamer tot een laagdrempelige voorziening waar meer mensen met beginnende dementie de weg naar toe vinden en gaan wij de vraag onderzoeken naar een lokaal Alzheimer Café, bijeenkomsten voor iedereen die met dementie te maken heeft.

Als het voor iemand met beperkingen niet mogelijk is om (volledig) op eigen kracht en inzet van met sociaal netwerk en algemene voorzieningen zelfstandig te functioneren, dan zijn er **individuele voorzieningen** waar iemand op terug kan vallen. Het eventueel verstrekken van individuele voorzieningen maakt deel uit van de uitkomsten van “het gesprek” en van een afgesproken zorg- en/of welzijnsarrangement. Dat betekent dat er sprake is van maatwerk, van een individuele oplossingsgerichte benadering. De **inkoop** van het Wmo maatwerk gaan wij vanaf 2019 anders organiseren, met aandacht voor meer resultaatgerichte sturingsvormen, ruimte voor innovatie (incl. benutten van technologische ontwikkelingen) en een zo beperkt mogelijke administratieve last voor zorgaanbieders. Met betrokken partijen wordt eerst de huidige inkoop in 2017 geëvalueerd.

De Wmo gaat uit van (persoonlijke) maatwerkoplossingen, waarbij er voor ieder specifieke aandacht voor goede ondersteuning is. Bepaalde doelgroepen uit onze samenleving krijgen in dit beleidsplan daarnaast **speciale aandacht**, bijvoorbeeld om te voorkomen dat zij bij de ondersteuning hinder ondervinden van een relatie met andere domeinen en regelgeving (leeftijdsgroep 16-23 jaar Wmo/Jeugdwet en cliënten met een afstand tot de arbeidsmarkt Wmo/Participatiewet).

Na de decentralisaties is sprake van een sterk veranderde dynamiek. Er komt een toenemend aantal inwoners met een ondersteuningsvraag bij ons terecht. Informele steunsystemen nemen aan belang toe. Welzijns- en zorgorganisaties werken samen met de toegang aan ondersteuning op maat voor mensen die dit niet volledig op eigen kracht kunnen. Formele en informele zorg weet elkaar beter te vinden. Nieuwe initiatieven vanuit de samenleving ontstaan. Wij willen dat al deze betrokken mensen

en organisaties daarbij **de weg goed weten** te vinden. Wat helpt is dat in Olst-Wijhe onverminderd geldt, dat sprake is van korte lijnen en van werken vanuit het principe “kennen en gekend worden”.

Ons uitgangspunt blijft om via verschillende kanalen te communiceren. Een zorgvuldige mix van online (digitale middelen) en meer traditionele communicatiemiddelen om er voor te zorgen dat iedereen bereikt kan worden. Samen met de Wmo Adviesraad en de Cliëntenraad WWB zijn verdere verbeterpunten voor de komende tijd geïnventariseerd en van prioriteiten voorzien. Het gaat daarbij om diverse communicatie aspecten (van grondhouding/meedenken vanuit cliëntperspectief tot begrijpelijke correspondentie), om het opnieuw bekijken van de bereikbaarheid (fysieke spreekuren en telefonische bereikbaarheid) en om meer goede voorlichting over specifieke thema's in de Huis aan Huis bladen.

Wij willen een **lerende gemeente** zijn, waar wij vanuit vertrouwen met elkaar samenwerken, intern en met onze maatschappelijke partners, en elkaar in open sfeer kunnen aanspreken. Wij willen tijd en ruimte geven voor vernieuwing en verdere transformatie. Er zijn veel inspirerende initiatieven in onze gemeenschap. Daar willen wij zo veel mogelijk bij aan sluiten (“willen zijn waar de beweging is”). Ook van cliëntervaringen willen wij leren. Wij voeren regelmatig tevredenheidsonderzoeken uit en willen daarnaast ook meer verdiepend, kwalitatief onderzoek gaan uitvoeren.

Vanaf 2017 gaan we ons meer richten op de **transformatie**. Dit vraagt om vernieuwing, creativiteit en gedragsverandering van alle betrokkenen. We willen meer samenhang aanbrengen in de uitvoering van de verschillende taken en toe naar de ontschotting van budgetten hiervoor. Het programma Transformatie sociaal domein start in 2017 en kent een looptijd van twee jaar.

In onze gemeente werken wij met woningcorporatie en aanbieders van welzijn en zorg samen aan de totstandkoming van een goed op elkaar afgestemd en toegankelijk aanbod van woningen, woonzorgvormen en voorzieningen. In een **gebiedsgerichte aanpak** willen wij deze samenhangende aanpak verder vormgeven, zowel een vervolg op onze eerdere aanpak woonservicegebieden als op de kernenaanpak. Maatwerk en prioriteiten stellen per kern is uitgangspunt.

Op de volgende pagina vindt u de kern van ons Wmo Beleidsplan en per thema een uitspraak waar wij als gemeente voor staan op meer grafische wijze samengevat.

Hoofdstuk 1: Inleiding

Sinds 1 januari 2007 bestaat de landelijke Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

De Wmo is bedoeld voor alle burgers en het maatschappelijke doel van de Wmo is 'meedoen'. De wet wil er voor zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en mee kunnen doen in de samenleving, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. En als dat niet kan, is er ondersteuning vanuit de gemeente.

In de Wmo draait het om kernbegrippen zoals participatie, zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. Burgers worden gevraagd om naar eigen vermogen een bijdrage te leveren aan sociale verbanden via werk, opleiding, vrijwilligerswerk en/of mantelzorg. Met de komst van de Wmo werd de zorgplicht van de overheid vervangen door een compensatieplicht. De individuele situatie van de burger is bepalend voor de aard van eventuele compensatie.

Per 2015 is de Wmo ingrijpend herzien. De motieven voor een brede hervorming van de langdurige ondersteuning en zorg (financiële houdbaarheid, meer voor elkaar zorgen en betere kwaliteit) zijn doorvertaald naar de nieuwe Wmo.

Uitgangspunten zijn:

- Uitgaan van wat mensen wel kunnen.
- Eerst kijken naar eigen mogelijkheden
- Voor wie niet (meer) zelfredzaam kan zijn is er ondersteuning of zorg.

In de Wmo 2015 is het 'automatische' recht op zorg en ondersteuning komen te vervallen. Er wordt niet langer gesproken over 'compensatieplicht'; de gemeente heeft wel een 'resultaatverplichting': het zorgdragen voor een resultaat staat nu centraal en niet de compensatie van een gebrek.

Maatwerk leveren staat in onze gemeente voorop bij dit te bereiken resultaat. Wij willen bevorderen dat Olst-Wijhe een inclusieve en zorgzame samenleving vormt, waar onze inwoners zo lang en zoveel mogelijk zelfstandig kunnen wonen en mee kunnen doen, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden en gebruik makend van goede algemene voorzieningen in de nabijheid. En als dat voor iemand niet of onvoldoende resultaat oplevert, bieden wij een betrouwbaar vangnet van individuele ondersteuning op maat.

De gemeente is verplicht om eens per vier jaar een beleidsplan Wet maatschappelijke ondersteuning vast te stellen. Het beleidsplan bevat de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning. Dit beleidsplan "Mee doen = Samen doen" gaat daarmee over een breed scala van beleidsterreinen, waarvoor veelal afzonderlijke (actuele) beleidskaders zijn vastgesteld.

Bouwstenen voor het nieuwe Wmo Beleidsplan 2017-2020 vormen de aanbevelingen uit de evaluatie van ons Masterplan wonen, welzijn en zorg, (vastgesteld door de raad op 18 april 2016) en van het huidige Wmo beleid (vastgesteld door de raad op 10 oktober 2016). Daarnaast leverden de Wmo Adviesraad, de Koepel van Ouderenbonden en onze welzijns- en zorgpartners actief input voor de inhoud van dit beleidsplan.

Landelijk kader vormt de Wet Maatschappelijke ondersteuning 2015. De inhoud van onze Sociale Toekomstvisie en het Coalitieakkoord 2014-2018 vormen de lokale kaders van onze gemeentelijke visie en beleidskeuzes.

Hoofdstuk 2: Maatschappelijke ondersteuning in Olst-Wijhe

2.1 Doel Wmo

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) bestaat sinds 2007. Het maatschappelijk doel is "meedoen". De wet moet ervoor zorgen dat mensen zoveel en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en mee kunnen doen in de samenleving. Al dan niet geholpen door familie, vrienden, bekenden en vrijwilligers en waar nodig ondersteund door de gemeente. Per 1-1-2015 is het aantal gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden in het kader van de decentralisatie "van AWBZ begeleiding naar Wmo" (individuele begeleiding, dagbesteding) verder toegenomen.

2.2 Wat willen we in Olst-Wijhe

De basis van onze samenleving, dat zijn de inwoners zelf. Wij streven naar een samenleving waaraan iedere inwoner naar vermogen meedoet en waarbij mensen naar elkaar omkijken. In eerste instantie zorgen zij voor zichzelf en voor elkaar. Van inwoners wordt verwacht dat zij zich af en toe in willen zetten voor anderen in hun omgeving. Daar ben je elkaars familie, burens en vrienden voor. De gemeente vertrouwt op de eigen kracht van de burger en de kracht van diens sociale netwerken. In de meeste situaties gaat dit ook prima. Wel kan de gemeente de eigen kracht van de burger en de samenredzaamheid versterken.

De gemeente draagt bij aan een klimaat waarin inwoners zelf en met elkaar in staat zijn om mee te doen in onze samenleving en biedt als betrouwbaar vangnet zorg en ondersteuning van goede kwaliteit aan kwetsbare inwoners, voor wie de informele zorg en algemene voorzieningen onvoldoende uitkomst bieden.

Samengevat willen wij uitgaan van eigen kracht en "samenredzaamheid" in onze lokale samenleving, zorgen voor een zoveel mogelijk "inclusieve samenleving" met goede algemene voorzieningen en tenslotte maatwerk bieden aan degenen die aanvullend hierop maatschappelijke ondersteuning nodig hebben om mee te kunnen doen in onze samenleving.

2.3 Bevolkingsontwikkelingen

Trends uit de vorige beleidsperiode zetten zich voort. Er is sprake van vergrijzing en van ontgroening (afname van het aandeel jongeren in de samenleving) in onze gemeente. De afgelopen jaren (2010-2015) lieten een licht positieve tendens zien als het gaat om de bevolkingsontwikkeling. Zo is de bevolking in die periode met 1,7% gestegen. De omvang van onze lokale bevolking kent waarschijnlijk nog een geringe groei in de komende jaren. Op termijn (2025) wordt een stabilisatie verwacht van rond de 18.000 inwoners. De groei van het aantal inwoners wordt vooral in Olst en Wijhe verwacht, in de kleine kernen wordt een daling van het aantal inwoners geprognostiseerd.

Als gekeken wordt naar de bevolkingsprognose in relatie tot de verschillende leeftijdsgroepen, dan valt op dat de stijgende lijn zich vooral bij de oudste groepen doorzet (75-84 jaar en ouder dan 85 jaar). (Zie de tabel op de volgende pagina.)

De samenstelling van de bevolking is duidelijk aan het veranderen: er komen meer kleine en seniorenhuishoudens. In de periode 2010-2015 is het aantal huishoudens met 3,9% gestegen.

Relatieve bevolkingsontwikkeling 2015-2040 gemeente Olst-Wijhe per leeftijdsgroep

leeftijdsgroep	2015	2020	2025	2030	2035	2040
00-14 jaar	3049	-11%	-13%	-9%	-8%	-9%
15-24 jaar	2098	1%	-6%	-17%	-18%	-19%
25-34 jaar	1688	5%	10%	10%	3%	-6%
35-44 jaar	2016	-10%	-4%	5%	6%	4%
45-54 jaar	3034	-10%	-29%	-35%	-32%	-28%
55-64 jaar	2576	9%	16%	6%	-16%	-25%
65-74 jaar	1937	17%	23%	36%	44%	32%
75-84 jaar	1053	13%	54%	79%	92%	115%
85 jaar en ouder	386	12%	21%	52%	109%	141%
totaal Olst-Wijhe	17837	0%	1%	2%	2%	1%

Bron: Primos-prognose 2015 ABF Research B.V. Delft

2.4 Terugblik Wmo 2013-2016

Het vorige Wmo beleidsplan is opgesteld in een overgangsfase. Onze gemeente kreeg per 2015 te maken met een door het Rijk ingezette ingrijpende veranderingen in het sociale domein. Bij een goede lokale uitvoering van de extra taken kan dit een sterke samenhang in het sociaal domein gaan opleveren. De eerste twee jaren na invoering van de decentralisatie had een zorgvuldige overdracht voor de bestaande cliënten en invoering van de nieuwe gemeentelijke taken onze eerste aandacht. Dit is de “*transitie*”: de overdracht van de verantwoordelijkheden van het rijk naar de gemeenten.

De aanbevelingen uit de evaluatie hebben veelal een relatie met de verdere doorontwikkeling/transformatie van ons lokale Wmo beleid: programma transformatie sociaal domein, doorontwikkeling algemene voorzieningen, inrichting Brede Adviesraad Sociaal domein en Meerjarenvisie Beschermd wonen. De “*transformatie*” omvat het proces dat is gericht op het realiseren van de beoogde inhoudelijke effecten van de stelselwijziging, namelijk snellere, betere, effectievere en integrale ondersteuning en zorg. Deze verandering gaat gepaard met een andere manier van denken en handelen. Er is een andere werkwijze en houding van professionals en inwoners gewenst.

Ook op het gebied van communicatie met de klanten waren er verschillende aanbevelingen.

De Wmo Adviesraad kon zich vinden in de aanbevelingen in de notitie Evaluaties Wmo.

Qua prioriteit vindt zij de volgende aanbevelingen het belangrijkste om met voorrang mee aan de slag te gaan:

- communicatie richting de inwoners (zoals vergroting van bekendheid en vindbaarheid van de toegang, duidelijkheid rond wachttijden, begrijpelijkheid van de Wmo informatievoorziening);
- onafhankelijke cliëntondersteuning (vergroting van zowel de bekendheid als beschikbaarheid).

De overige aanbevelingen uit de Wmo evaluaties 2016 staan in dit beleidsplan opgenomen onder het betreffende onderwerp.

In 2016 vond ook een evaluatie “Uitvoeringsplan van het Masterplan wonen, welzijn en zorg en de nota Ouderenbeleid gemeente Olst-Wijhe” plaats. De aanbevelingen zijn, afhankelijk van de aard ervan, ofwel opgenomen in de *Woonvisie* ofwel in dit nieuwe Wmo beleidsplan.

Hoofdstuk 3: Zelfstandig leven

3.1 Uitgangspunten

De VN heeft op 13 december 2006 een Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap opgesteld. Sinds 14 juli 2016 geldt dit "VN-verdrag Handicap" in Nederland. Het doel van dit verdrag is dat de positie van mensen met een beperking verbetert. Het draait om alle mogelijke onderwerpen die voor hen belangrijk zijn. Zoals werk, onderwijs, vervoer, cultuur, sport en andere vrijetijdsbesteding. Het gaat daarbij om mensen met langdurige lichamelijke, mentale, verstandelijke of zintuiglijke beperkingen. In onze beleidsvoornemens willen wij uitvoering geven aan dit verdrag.

Het VN-verdrag sluit goed aan bij de nieuwe taken van gemeenten, zoals jeugdhulp, participatie en de Wmo 2015. We beginnen niet bij nul, er gebeurt al veel. Het verdrag betekent een extra stimulans voor de beweging die met de nieuwe Wmo is ingezet: de samenleving aanpassen aan een zo breed mogelijke groep burgers, ook degenen met fysieke, mentale of sociale beperkingen. In het verdrag staan niet zozeer concrete nieuwe rechten, maar het stimuleert wel de bewustwording en zet aan tot verdere concrete acties in de richting van een *inclusieve samenleving*. Want dat is de stip op de horizon die wij in onze gemeente voor ogen hebben: een samenleving die openstaat voor iedereen, waar iedereen kan meedoen.

Om zo lang mogelijk zelfredzaam te blijven is het belangrijk een woon- en leefomgeving te hebben waar bewoners zich goed voelen en vertrouwen hebben in hun dorp of buurt. Dit gaat zowel over de fysieke inrichting van de woning en woonomgeving, als over een goed functionerend leefklimaat met een sterke sociale samenhang. Dat wil zeggen dat bewoners onderling contact hebben, elkaar ondersteunen als het nodig is en gezamenlijk activiteiten ondernemen. Het gaat er ook om dat mensen elkaar op zaken kunnen aanspreken als dat nodig is. De gemeente kan dit wel stimuleren en faciliteren, maar nooit alleen realiseren. Essentieel daarin is de actieve rol van de inwoners zelf, de zogenaamde 'civil society'. In deze beleidsperiode willen wij een meerjarig integraal actieplan "VN verdrag" opstellen.

3.2 Zelfstandig wonen

Zo goed en zo lang mogelijk zelfstandig wonen. De meeste mensen willen het. Het is een van de belangrijkste doelen van de Wmo. Ouderen met een ondersteuningsvraag, mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking en GGZ-cliënten (beschermd wonen, begeleid zelfstandig wonen) hebben behoefte aan specifieke woonoplossingen, vormen van begeleiding en zorg. Het is een basisvoorwaarde voor deze kwetsbare groepen inwoners om waar mogelijk thuis te kunnen (gaan of blijven) wonen en zoveel mogelijk regie te houden op het eigen leven.

Landelijke ontwikkelingen versterken het zelfstandig wonen door deze groepen inwoners.

Scheiden wonen en zorg

De rijksoverheid heeft een scheiding aangebracht in de bekostiging van wonen en zorg voor nieuwe cliënten met een lagere zorgzwaarte. Wonen en zorg worden apart gefinancierd. De cliënt betaalt zelf voor het wonen via huur of koop. De zorg wordt apart gefinancierd via de zorgverzekeringswet, Wmo en eventueel via eigen middelen. Nieuwe instroom in verzorgingstehuizen 'oude stijl' blijft beperkt in omdat ouderen alleen nog in een tehuis (intramuraal) terecht kunnen als ze veel zorg nodig hebben.

Extramuralisering

is het streven om buiten de muren van een intramurale instelling (waar iemand opgenomen wordt) gelijkwaardige zorg te bieden, bijvoorbeeld in de eigen woning (thuiszorg).

Extramuralisering speelt niet alleen in de ouderenzorg. Ook extramuralisering van de zorg voor mensen met een psychische aandoening of verstandelijke beperking, die nu nog in een beschermende woonvorm verblijven, is actueel.

Beschermde wonen (zie paragraaf 3.3)

Zelfstandig wonen door kwetsbare inwoners kan de kwaliteit van hun leven verbeteren en het sociale functioneren en de maatschappelijke integratie bevorderen. De ambulante begeleiding en zorg kan beter aansluiten bij de behoeften van mensen. De ontwikkelingen vereisen wel dat voldoende begeleiding, zorg en voorzieningen in de buurt beschikbaar zijn, evenals voorzien in een groeiende behoefte aan geschikte woningen. Het vraagstuk vraagt om een integrale aanpak. Een gezamenlijke strategie van gemeente met onder meer SallandWonen en welzijns- en zorgorganisaties is nodig om goed in te kunnen spelen op het veranderende speelveld van wonen en zorg.

De toename van het aantal één –en tweepersoonshuishoudens vraagt om een andere benadering van het woningbouwprogramma. Met SallandWonen worden afspraken gemaakt over de opgave voor de kortere en langere termijn.

Ouderen langer zelfstandig wonen

Wie langer zelfstandig wil blijven wonen, heeft in principe twee mogelijkheden.

1. aanpassen van de huidige woning en/of deze comfortabeler maken met behulp van nieuwe technologieën;
2. tijdig verhuizen naar een woning die past bij een volgende levensfase.

In de afgelopen jaren hebben we samen met de ouderenbonden veel geïnvesteerd in de bewustwording bij deze doelgroep en het overbrengen van de boodschap dat het verstandig is om vroegtijdig een keuze te maken voor een eigen toekomstscenario. De verwachting vanuit het maatschappelijk veld is dat de generatie 50+ van nu deze eigen verantwoordelijkheid wel tijdig op gaat pakken, maar dat herhaalde bewustwordingsacties vooral voor de leeftijdsgroep 70+ noodzakelijk zijn. Belangrijk blijft dus dat alle betrokken partijen deze groep inwoners stimuleert om goed geïnformeerd te zijn over de eigen verantwoordelijkheid om (vroegtijdig) een eigen keuze te maken voor levensloopbestendig blijven of gaan wonen.

Daarnaast willen wij scherper in beeld krijgen wat nu de concrete huisvestingsbehoefte van senioren is. Dit actiepunt is in de *Woonvisie* opgenomen en wordt samen met SallandWonen onderzocht.

In onze vastgestelde beleidsnota *Integrale Veiligheid 2016-2019* krijgen de langer zelfstandig thuiswonende ouderen de komende jaren aandacht in het kader van zelfredzaamheid. We zetten in op het vergroten van het veiligheidsbewustzijn en het beïnvloeden van gedrag. Zowel samenleving, maatschappelijke organisaties als gemeente zijn hiervoor aan zet. Het project dorpsbrandwacht (advies aan inwoners over brandveiligheid en preventie) biedt hiervoor bijvoorbeeld kansen. De verbinding van de domeinen zorg en veiligheid, waaronder aandacht voor niet/minder zelfredzamen heeft prioriteit. Kwetsbare ouderen vormen een bijzondere doelgroep. Hoe doen we dat? We wisselen kennis en ervaringen uit en werken samen met groepen inwoners/individueel aan het vergroten van de zelfredzaamheid ten aanzien van brandveiligheid, inbraakpreventie maar ook bij rampen/crisis. Door te werken aan kennisoverdracht en het verbinden van de meer traditionele veiligheidspartners als brandweer, politie en Openbaar Ministerie aan het Wmo toegangsteam kunnen we kwetsbare groepen inwoners beter helpen.

In de nota *“Olst-Wijhe, gezond en vitaal”, lokaal gezondheidsbeleid gemeente Olst-Wijhe 2013 – 2016* hebben we voor volwassenen op twee speerpunten doelstellingen benoemd:

- *Overgewicht*: binnen ons ouderenbeleid is aantoonbare aandacht voor het stimuleren van een actieve en gezonde leefstijl;
- *Psychische gezondheid*: een actieve bijdrage leveren aan het voorbereiden van onze inwoners op de mogelijke consequenties die het ouder worden op hun psychische gezondheid kan hebben door relevante partijen uit te nodigen en met hen na te denken over de wijze waarop we deze doelstelling

gezamenlijk inhoud en vorm kunnen geven. En een tijdige signalering van kwetsbaarheid bij ouderen van 75 jaar en ouder.

De Wmo-adviesraad benadrukte bij het vaststelling van deze nota de noodzaak van een goed functionerend netwerk van eerstelijns gezondheidswerkers (wijkverpleging, welzijnsorganisatie, huisartsen en Wmo-consulenten). Mede als gevolg van de decentralisaties en de toegenomen lokale verantwoordelijkheid voor zorg- en ondersteuningstaken van onze inwoners is dit netwerk inderdaad versterkt.

Ook een tweede adviespunt is werkelijkheid geworden. De Wmo-adviesraad noemde een zinvol initiatief in Luttenberg ('virtueel verzorgingstehuis'). Inmiddels is OZO verbindzorg een gewaardeerd communicatiemiddel geworden in onze gemeente. OZO verbindzorg staat voor samenwerking en delen van zorg. Via een eenvoudig computerprogramma worden alle partijen (mantelzorgers, familie en zorgverleners) die betrokken zijn bij de zorg en het welzijn van een cliënt samengebracht. Er vormt zich een netwerk rondom de cliënt, waarbij de cliënt bepaalt wie er mee doet. Alle partijen zijn zo beter op de hoogte en de lijntjes zijn kort. De cliënt is eigenaar zonder belang van één van de betrokken partijen. Alle betrokkenen zijn enthousiast over de werking ervan. Wij willen voortzetting van OZO verbindzorg bevorderen en onderzoeken of verruiming van de doelgroepen/ deelnemende cliënten wenselijk is.

Eind 2017 wordt een nieuwe nota Lokaal gezondheidsbeleid opgesteld. Dan zijn ook de onderzoeksresultaten van de recente Monitor volwassenen uitgevoerd. De monitor geeft een beeld van de gezondheid van de zelfstandig wonende volwassenen in de leeftijd vanaf 19 jaar. Hierbij wordt onder andere aandacht besteed aan leefstijl, lichamelijke en psychische gezondheid en de sociale en fysieke omgeving.

3.3 Beschermd wonen en maatschappelijke opvang

De maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg (ggz) en ambulante verslavingszorg zijn in samenhang georganiseerd vanwege de deels overlappende doelgroep en (multi) problematiek. In de nieuwe Wmo vanaf 2015 is hier beschermd wonen (ggz) aan toegevoegd.

De belangrijkste taak van de *maatschappelijke opvang* is het bieden van onderdak en begeleiding aan mensen die dit tijdelijk nodig hebben. *Bemoeizorg* is er voor kwetsbare mensen die zorg nodig hebben, maar die zorg niet willen of niet in staat zijn om erom te vragen. Daarnaast wordt *ambulante hulpverlening* geboden, gericht op verslavingsproblemen en de preventie daarvan.

Beschermd wonen (ggz) is voor mensen met een psychische of psychiatrische problematiek die, in het meest intensieve geval, aangewezen zijn op verblijf in een instelling (intramuraal) met 24 uur toezicht en begeleiding.

De gemeenten Olst-Wijhe, Raalte, Lochem, Zutphen en Deventer vormen al geruime tijd samen de maatschappelijke opvang regio Midden-IJssel. Beschermd wonen is vanaf 1 januari 2015 ook een verantwoordelijkheid van gemeenten. Van oudsher ontvangt Deventer als centrumgemeente voor de regio de financiële middelen en heeft hierdoor een coördinerende- en faciliterende rol. Dit houdt bijvoorbeeld in dat Deventer voor de regio de inkoop van en toegang tot de voorzieningen organiseert. Formeel kent de nieuwe Wmo (2015) geen onderscheid meer tussen 'centrumgemeenten' en 'regiogemeenten'. Alle gemeenten zijn verantwoordelijk voor opvang en beschermd wonen. Landelijk is er door het Rijk in samenspraak met de VNG voor gekozen om de uitvoering en het budget in ieder geval tot 2020 bij de voormalig centrumgemeenten te beleggen.

Bij de start van de Wmo in 2007 is door de regio een Regionaal Kompas (beleids-/uitvoeringsplan) opgesteld dat liep tot 2015. Landelijk is afgesproken dat alle regio's komen tot een Regionaal Kompas 2.0, inclusief beschermd wonen. Het Regionaal Kompas 2.0 wordt daarmee een brede en integrale uitwerking voor opvang en beschermd wonen (ggz). Deze nieuwe meerjarenvisie schetst de ontwikkelingen, de ambities voor de periode tot 2022 én de bijbehorende speerpunten. In het regionaal actieplan staat hoe we daar concreet invulling aan geven. Per gemeente vindt daarna een vertaling plaats door middel van een lokale transformatieagenda die in 2017 wordt opgeleverd.

Ambitie daarbij is dat we zorgen voor maatschappelijke opvang, bemoeizorg en beschermd wonen voor wie dat nodig heeft en dat we het mogelijk maken dat mensen op ieder moment zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en participeren. Dit betekent dat we opvang en verblijf in een instelling zo veel mogelijk willen voorkomen. En dat we mensen die in de opvang of een instelling verblijven, zo goed mogelijk helpen om weer zelfstandig te gaan wonen en hun doelen waar te maken. Hiermee sluiten we aan bij de ontwikkelingen in het gedachtegoed van de nieuwe Wmo.

Vaststelling van een breed gedragen en integraal Regionaal Kompas 2.0. (meerjarenvisie en uitvoeringsplan), met een goede verbinding tussen lokaal en regionaal beleid en aansluitend bij de transformatie in het sociale domein, staat gepland voor eind 2017.

3.4 Dementievriendelijke samenleving

Door de vergrijzing krijgt een groeiende groep inwoners met dementie te maken, als verzamelterm voor een groot aantal ziektebeelden, waarvan in ca. 70% de ziekte van Alzheimer. In 2015 in onze gemeente: ca. 300 mensen. Hiervan woont 70% thuis. Het geraamde aantal verdubbelt bijna in twintig jaar (2035: 570 mensen). (bron: Alzheimer Nederland). Daarmee is deze groep mensen met dementie en hun mantelzorgers een belangrijk "voorbeeld" en een concrete oefening voor het vorm gaan geven van een inclusieve samenleving. Wat heeft men nodig om zo goed en lang mogelijk zelfstandig te wonen en leven in onze gemeente?

In een dementievriendelijke gemeente is aandacht voor de situatie waarin mensen met dementie én hun mantelzorgers verkeren. Een gemeenschap waarin iedereen normaal omgaat met dementie: van bakker, buurman, sportclub tot wijkagent. Een gemeenschap waarin mensen met dementie kunnen blijven functioneren. Waarin ze iets mogen vergeten. Waarin ze thuis gebracht worden als ze verdwalen. Waarin ze zo lang mogelijk aan het verenigingsleven kunnen deelnemen. Een dementievriendelijke gemeenschap dus.

Doel is met de keten dementie Deventer, Olst-Wijhe, Raalte en Voorst samen te komen tot een aanpak voor het ontwikkelen van de dementievriendelijke samenleving in de 4 gemeenten, met een werkplan per gemeente dat kan worden uitgevoerd door de lokale werkgroepen dementie die zijn opgezet. We sluiten waar mogelijk aan bij het landelijke initiatief *Samen dementievriendelijk*. Samen dementievriendelijk is een gezamenlijk initiatief van Alzheimer Nederland, pensioenuitvoeringsorganisatie PGGM en het ministerie van VWS en is onderdeel van het Deltaplan Dementie. Doel is om de komende vijf jaar Nederlanders bewust maken van de impact van dementie op de samenleving. Het helpt als mensen dementie niet alleen herkennen, maar vervolgens ook iets kunnen betekenen voor iemand met dementie of een mantelzorger.

Een eerste stap zetten wij via deelname aan het *project Dementievriendelijke Openbare ruimte*. Vaak richten we ons vooral op de ondersteuning en begeleiding van deze doelgroep. Via deelname aan het project Dementievriendelijke Openbare ruimte gaan we, samen met andere gemeenten en ondersteund door de provincie Overijssel, nu ook een relatie leggen met de openbare ruimte. Naar buiten kunnen is een eerste levensbehoefte van mensen en draagt bij aan de gezondheid, aan voldoende bewegen en aan het kunnen meedoen aan sociale activiteiten.

Het project omvat een inventarisatie van de behoeften en mogelijkheden om de openbare ruimte meer toegankelijk en prettiger te maken voor mensen met dementie. Doel van het project is de openbare ruimte (buiten) zodanig inrichten zodat mensen met geheugenverlies en dementie langer zelfstandig en prettiger naar buiten kunnen, als onderdeel van ons streven dat deze inwoners zo lang mogelijk normaal en actief kunnen deelnemen aan de samenleving. De verwachting is dat de aanbevelingen ook op een bredere groep (oudere) inwoners van toepassing zullen zijn.

Het opstellen van een werkplan dementievriendelijke samenleving Olst-Wijhe en deelname aan het project Dementie en openbare ruimte worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma.

Hoofdstuk 4: Elkaar ontmoeten

4.1 Uitgangspunten

Uit de evaluatie van het Masterplan wonen, welzijn en zorg in 2016 en de thema avond hierover met de samenleving (mede ter opstelling van de Woonvisie) kwam een heldere conclusie: ontmoetingen en omzien naar elkaar zijn belangrijker dan de stenen. Opvallende eensgezindheid was er over het belang van de sociale component van dit thema: elkaar ontmoeten en noaberhulp. In het algemeen is er in onze gemeente gelukkig nog sprake van omzien naar elkaar en van een ruim aanbod aan ontmoetingsplekken. Het is belangrijk om dit zo te houden en te versterken.

4.2 Ontmoetingsplekken

Ontmoeten doe je samen. En zelfs in het tijdperk van digitalisering hebben we dan meestal een concrete fysieke ontmoetingsplek voor ogen.

Multifunctionele accommodaties, buurt- en dorpshuizen of algemene ruimtes in ander maatschappelijk vastgoed vervullen dan ook een belangrijke functie binnen de Wmo. Het zijn de voorzieningen waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten, ondersteunen en ontspannen. Hierdoor is individuele zorg minder nodig en wordt een bijdrage geleverd aan het verminderen van eenzaamheidsproblematiek. Uit de evaluaties kwam naar voren dat in onze kernen gelukkig veel fysieke ontmoetingsplekken aanwezig zijn. Aandacht is wel nodig voor optimale benutting ervan en voor onderlinge afstemming om ongewenste concurrentie tegen te gaan. Onze maatschappelijke organisaties ervaren momenteel vooral een behoefte aan een goed overzicht van het activiteitenaanbod en aan meer onderlinge afstemming rond de werving en inzet van vrijwilligers.

We willen over deze accommodaties in gesprek zijn en blijven met betrokken partijen over de bijdrage aan het stimuleren van de sociale ontmoeting en het benutten van kansen hierin.

In gebiedsgericht werken (zie 9.1) zal een optimale benutting van ontmoetingsplekken worden meegenomen.

Naast voldoende fysieke ontmoetingsplekken is een aanbod van voldoende en passende activiteiten even belangrijk. Op deze algemene voorzieningen gaan we in hoofdstuk 6 (6.2) verder in. Ter ondersteuning van, of naast fysieke ontmoetingsplekken, is het ook van belang om technische (vernieuwende) hulpmiddelen in te zetten voor 'ontmoeten'.

4.3 Vervoer

Het vervoer is letterlijk in beweging. De provincie Overijssel is per 1 januari 2017 gestopt met de regiotaxi in Noordwest-Overijssel, Salland en Vechtdal. Door deze ontwikkeling komt de Regiotaxi als onderdeel van het openbaar vervoer te vervallen. Daaraan voorafgaand is er door alle betrokkenen hard gewerkt aan een alternatief. Gedeelde regionale visie is dat iedereen, met of zonder beperking, zich in principe moet kunnen verplaatsen afgestemd op de vraag die er ligt, in plaats van op het aanbod.

Zes gemeenten, naast Olst-Wijhe ook Ommen, Hardenberg, Dalfsen, Zwartewaterland en Staphorst, hebben voor hun inwoners het regiotaxivervoer vanaf 1 januari 2017 overgenomen van de provincie Overijssel. In 2016 hebben gemeenten met behulp van de provincie het gemeentelijk vervoer opnieuw aanbesteed voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 1 augustus 2019. Ook het leerlingenvervoer van onze gemeente is in de aanbesteding meegenomen.

Doordat verschillende ritten gecombineerd kunnen worden wordt het vervoer efficiënter aangeboden. Belangrijk is dat de eigen bijdrage laag blijft behouden als reizigers het vervoer langer van tevoren reserveren. Er is sprake van verschillende serviceniveaus en meer variatie in ritten.

Centraal hierbij staat dat verschillende ritten kunnen worden georganiseerd. In de invoeringsfase zal extra aandacht worden besteed aan goede communicatie richting de gebruikers en aan het oplossen van eventuele opstartproblemen.

In het uitvoeringsprogramma worden de vervolgstappen op dit thema opgenomen: het ontwikkelen (samen met de provincie) van een tweede buurtbus lijn Wijhe-Olst-Raalte, voorlopig nog naast de bestaande lijndienst 161, en de oprichting van een informatie en adviespunt waar mensen terecht kunnen met vragen over vervoer. We willen nieuwe technische mogelijkheden (bijv. op smartphone) benutten bij verdere vervoersontwikkelingen.

Hoofdstuk 5: Een helpende hand

5.1 Uitgangspunten

In onze visie vormen mantelzorgers en vrijwilligers belangrijke steunpilaren in een krachtige samenleving waarin burgers zoveel mogelijk zelfredzaam zijn. Mensen die zich intensief en vaak langdurig inzetten voor een ander of voor de samenleving verdienen erkenning, waardering en ondersteuning. Voor deze informele steunsystemen is een ondersteuningsstructuur beschikbaar.

Het werk van vrijwilligers en mantelzorgers wordt steeds belangrijker en intensiever. In toenemende mate wordt er een beroep gedaan op eigen kracht en zelfredzaamheid. De gemeente blijft aandacht en waardering houden voor het vele werk dat door mantelzorgers en (zorg)vrijwilligers wordt verzet. Samen met professionals staan zij voor kwaliteitszorg en behoud van een menswaardig bestaan voor de zorgbehoevenden uit onze gemeente. Zorgen doen we met elkaar, voor elkaar.

5.2 Mantelzorg

De meeste hulp aan mensen wordt gegeven vanuit informele zorg, vooral door mantelzorgers. Onder mantelzorg verstaan we de langdurige zorg (meestal meer dan drie maanden en een intensiteit van tenminste 8 uren per week) die door personen uit diens directe omgeving worden geboden. De zorgverlening vloeit rechtstreeks voort uit de bestaande sociale relatie (partner, familie, vrienden etc.).

Mantelzorgers en vrijwilligers worden vaak in één adem informele zorg genoemd, terwijl tussen beide groepen wel duidelijke verschillen bestaan. Daar waar vrijwilligers de keuze hebben om activiteiten voor de samenleving te verrichten ligt dat voor mantelzorgers anders. Zij verkeren in een niet zelf gekozen situatie en vooral langdurige mantelzorg kan erg belastend zijn. Van belang is aandacht te houden met de draaglast van mantelzorgers.

Op basis van de CBS cijfers 2015 zijn er 643 mantelzorgers in onze gemeente die langdurig en intensief voor een naaste zorgen (bron: Mezzo).

Evenmens (voorheen "Vrijwillige Thuiszorg") verleent in onze gemeente ondersteuning aan mantelzorgers, zorgvragers en zorgvrijwilligers, o.a. in de vorm van een luisterend oor, het geven van informatie en advies en groepsgewijze ondersteuning met o.a. themabijeenkomsten en ontspannende activiteiten. De mantelzorgconsulent houdt wekelijks spreekuur (afwisselend in Olst en in Wijhe). Zij kan bijvoorbeeld bemiddelen bij het vinden van zorgvrijwilligers, zodat mantelzorgers even ontlast worden in hun zorgtaken (respijtzorg). Speciale aandacht besteden wij aan de ondersteuning van jonge mantelzorgers. Evenmens heeft consulenten specifiek voor jonge mantelzorgers en organiseert diverse bijeenkomsten voor hen, zowel gericht op ondersteuning (onderwerpen zoals emoties, grenzen stellen) als op ontspanning, samen met lotgenoten.

Naar aanleiding van de vorig jaar gehouden enquête onder onze mantelzorgers, als onderdeel van de evaluatie van het vorige Wmo beleidsplan, wordt de ondersteuning aan mantelzorgers op de bestaande wijze voortgezet. Aan de doelgroep is een extra uitleg gegeven over wat er aan ondersteuning allemaal mogelijk is. Ook ons minimabeleid is actief aan de mantelzorgers bekend gemaakt. Verder is besloten om signaleringen tussen de toegang en mantelzorgconsulenten periodiek uit te wisselen (met oog op ontwikkelen evt. nieuw aanvullend ondersteuningsaanbod of specifieke communicatie richting doelgroep).

De jaarlijkse campagne om zorgvragers in de gelegenheid te stellen hun mantelzorger(s) te bedanken ("Blijk van Waardering") wordt sterk gewaardeerd en wij zetten deze vanaf 2017 daarom in ongewijzigde vorm voort. (VVV bonnen voor een bedrag van € 100,- per zorgvrager met mantelzorgers).

In 2016 was sprake van 344 uitgereikte Blijken van Waardering. Het Blijk van Waardering wordt gefinancierd uit het budget Mantelzorgwaardering, waaruit ook een uitbreiding van de mantelzorgondersteuning door Evenmens mogelijk is geworden en het project De Huuskamer in Olst en in Wijhe (voor licht dementerenden en hun partner).

5.3 Vrijwilligers

Vrijwilligerswerk is werk dat onverplicht en onbetaald wordt verricht ten behoeve van anderen of de samenleving. De vrijwillige inzet van burgers, zowel informeel (kleinschalig burgerinitiatief) als in georganiseerd verband (vrijwilligersorganisaties en bijv. sport) vormt landelijk een onmisbaar deel van de “civil society”. Ook in Olst-Wijhe zijn vrijwilligers de motor van onze lokale samenleving. Wij investeren daarom in ondersteuning en waardering van vrijwilligers(organisaties). Het Steunpunt Vrijwilligerswerk Olst-Wijhe (Vrijwillig Actief, onderdeel van ut Huus) voert deze werkzaamheden uit.

Landelijk zet ruim twee op de vijf volwassenen zich in voor vrijwilligerswerk, waarvan bijna de helft op meer structurele basis. In onze gemeente ligt het percentage nog iets hoger. In totaal heeft 48% van onze inwoners incidenteel of intensief aan vrijwilligerswerk gedaan de afgelopen 12 maanden. (bron: Burgerpeiling Olst-Wijhe 2016)

Het vrijwilligersveld is in beweging. In 2016 deden we onderzoek naar de tevredenheid van vrijwilligers(organisaties) over de ontvangen ondersteuning en waardering en accenten voor de toekomst. Landelijke trends werden herkend, incl. de noodzaak om in te gaan spelen op “de nieuwe vrijwilligers” en hun drijfveren. De beelden over de urgentie verschillen wel. Sommige vrijwilligersorganisaties draaien “oude stijl” nog prima, anderen ervaren concrete knelpunten rond het vinden van voldoende vrijwilligers (of vallen zelfs om) en/of hebben in de praktijk al meerwaarde van verbindingen en samenwerking met andere organisaties ervaren.

Men hecht sterk aan een pro actieve en verbindende functie van ut Huus, voor wat betreft ondersteuning van vrijwilligers(organisaties) en concrete matching van vraag en aanbod. Het belang van deze verbindende rol lijkt door de maatschappelijke ontwikkelingen sterker gevoeld te worden, bijvoorbeeld vanwege het nieuwe type vrijwilligers dat om meer coördinatie en ondersteuning vraagt. Het wordt belangrijk gevonden dat ook nieuwe initiatieven en nieuwe vormen van vrijwilligerswerk worden ondersteund. Dit vraagt de komende jaren om het actualiseren van ons beleid met betrekking tot vrijwilligersondersteuning.

De toenemende aandacht voor kwaliteit binnen het vrijwilligerswerk stelt eisen aan deskundigheid en vaardigheden van vrijwilligers. Niet iedereen die een plek zoekt om zich vrijwillig in te zetten vindt deze ook daadwerkelijk op eigen kracht. Een sterk groeiend aantal vrijwilligerswerk zoekenden (2015: 35 personen) doet bij ut Huus een beroep op individuele begeleiding, omdat het voor hen te moeilijk blijkt om dit zelfstandig te realiseren. Er is extra begeleiding nodig (zowel bij de match als tijdens het vrijwilligerswerk uitvoeren). Het betreft vooral mensen met een beperking en nieuwkomers/statushouders. Hiervoor willen wij samen met het BWV passende ondersteuning realiseren.

5.4 Recept tegen eenzaamheid

Eenzaamheid is sterk bepalend voor iemands kwaliteit van bestaan. Een recept tegen eenzaamheid is betekenisvolle participatie. Als mensen zich –op welke manier ook- nuttig kunnen inzetten voor hun directe leefomgeving, buurtgenoten of maatschappelijke doelen dan draagt het bij aan zelfontplooiing en gevoel van eigenwaarde. Wederkerigheid in (hulp)relaties maakt dat hulpvragers zich ook makkelijker openstellen voor ondersteuning, hulp en zorg. Vraagverlegenheid kan een belemmering vormen. (bron: kwetsbare groepen in een inclusieve samenleving, KING, 2015).

Mensen die hulp nodig hebben over hun schroom heen helpen en mensen verbinden die iets voor elkaar kunnen betekenen is daarom een aandachtspunt in ons beleid, naast het bieden van voldoende ontmoetingsmogelijkheden en het “verleiden” van mensen die de weg ernaar toe nog niet weten te vinden.

Wij beseffen dat eenzaamheid niet volledig is op te lossen (deels ook samenhangend met bijvoorbeeld levensfase en verlies van partner/naasten). Daarnaast realiseren wij ons en respecteren dat “eenzaamheid” soms een eigen keuze is. Wel willen we met onze maatschappelijke partners en vooral ook samen met actieve inwoners (bijvoorbeeld burens, vrijwilligers, ouderenbonden) de inspanningen bundelen om betrokkenen in beeld te hebben en waar mogelijk de helpende hand te bieden. In ons gezondheidsbeleid gaan wij verder in op het thema eenzaamheid. In dit Wmo beleidsplan ligt de nadruk vooral op de preventie.

5.5 Cliëntondersteuning

De Wmo 2015 definieert cliëntondersteuning als:

'Onafhankelijke ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen.'

In onze gemeente voeren MEE en Stichting Vriendendiensten momenteel de onafhankelijke cliëntondersteuning uit. De Vrijwillige Ouderenadviseurs beëindigden hun werkzaamheden vanwege uitblijven van vraag naar ondersteuning. Daarnaast hebben de medewerkers van het Breed Welzijnsverband een rol in het op onafhankelijke wijze informatie verstrekken, adviseren en ondersteunen van inwoners.

Ook tijdens de Wmo “keukentafelgesprekken” kan een beroep op cliëntondersteuning worden gedaan. De ervaring leert dat de meeste mensen graag een vertrouwd iemand uit hun eigen netwerk meevragen, zoals een familielid, vrienden, of burens. Wel willen wij zowel het aanbod van cliëntondersteuning verbreden als de bekendheid met het bestaan ervan bij onze inwoners verder vergroten. We willen samen met het Brede Welzijnsverband en de Wmo Adviesraad onderzoeken op welke wijze een breder palet aan cliëntondersteuners lokaal beschikbaar kan zijn: informeel of formeel, laagdrempelig en dichtbij bereikbaar, goed bekend bij de bevolking en onderling samenwerkend. Criteria daarbij zijn: onafhankelijk (niet gerelateerd aan zorg bieden), deskundig en keuze voor de klant.

Wij willen de komende periode zowel het aanbod van onafhankelijke cliëntondersteuning als de bekendheid ermee bij onze inwoners en bij de 1^e lijnszorg verder vergroten.

Doel	Indicator	Streefcijfer	Meest recente cijfer
Het bestaan van onafhankelijke cliënt-ondersteuning is bekend bij onze inwoners.	De meeste Wmo cliënten kennen het bestaan van onafhankelijke cliënt-ondersteuning	>50% (in 2018)	30% (2016)

Hoofdstuk 6: Meedoen op maat

6.1 Uitgangspunten

Ons uitgangspunt bij Meedoen op maat: wij willen uitgaan van eigen kracht en "samenredzaamheid" in onze lokale samenleving, zorgen voor een zoveel mogelijk "inclusieve samenleving" met goede algemene voorzieningen en tenslotte maatwerk bieden aan degenen die aanvullend hierop maatschappelijke ondersteuning nodig hebben om mee te kunnen doen in onze samenleving.

We hebben aandacht voor de betaalbaarheid van ondersteuning en zorg voor onze inwoners, onder meer via ons vastgestelde (en in 2017 te evalueren) *Minimabeleid* en zowel in Olst als Wijhe een wekelijks inloopspreekuur waar inwoners met een vraag over een mogelijke financiële tegemoetkoming welkom zijn.

6.2 Algemene en individuele voorzieningen

Door *algemene voorzieningen* kunnen mensen gewoon meedoen in onze samenleving, zonder bijzondere maatregelen. Deze voorzieningen worden meestal opgezet en uitgevoerd door partijen uit de samenleving; het maatschappelijk middenveld. Wij kunnen als gemeente partijen helpen en stimuleren om preventieve voorzieningen te ontwikkelen. (bijvoorbeeld via het faciliteren van welzijnsfaciliteiten). Collectieve voorzieningen bieden een antwoord op een ondersteuningsvraag die vaker voorkomt en zonder maatwerk opgelost kan worden (bijvoorbeeld een boodschappendienst of een rolstoelpool). Er vallen verschillende soorten activiteiten en voorzieningen te onderscheiden. Voor het meedoen op maat zijn onder meer de volgende in onze gemeente bestaande activiteiten en voorzieningen van belang:

Activiteiten gericht op ontmoeting:

- samen bewegen en samen eten projecten in de kernen
- maatjesactiviteiten GGZ en een maandelijks Vriendencafé
- Noaberhuus, een inloopvoorziening met een lage drempel, waar in de praktijk vooral ook veel kwetsbare inwoners gebruik van maken voor een luisterend oor, een ontmoeting, informatie of een activiteit
- De Huuskamer, voor mensen met geheugenproblemen of dementie en/of hun partner
- Bijeenkomsten ouderenbonden

Activiteiten en voorzieningen gericht op informatie:

- Diverse informatie- en ontmoetingspunten
- Taalpunt
- Themabijeenkomsten en scholing voor organisaties, belangenbehartigers, vrijwilligers
- Bijeenkomsten ouderenbonden

Activiteiten gericht op versterking informele steunsystemen:

- Afstemming informele zorg onderling en tussen formele en informele zorg (platform Informele zorg)
- Ondersteuning mantelzorgers (individueel)
- Ondersteuning vrijwilligers(organisaties)
- Buurtbemiddeling

Activiteiten en voorzieningen gericht op langer zelfstandig wonen:

- Beschikbaarheid nultreden woningen
- Vrijwillige hulpdiensten (boodschappen doen, samen winkelen, begeleid vervoer naar arts, ziekenhuis, kapper enz., bezoek en gezelschap, kleine klusjes, computerondersteuning, thuisadministratie)
- OZO verbindzorg
- Collectieve Wmo-voorzieningen (buurtbus, rolstoelpool etc.)
- Respijtzorg (tijdelijke overname van de zorg)

De nadruk ligt de komende tijd niet op het ontwikkelen van een groter aanbod activiteiten en voorzieningen. De evaluaties vorig jaar wezen uit dat er al veel is in onze gemeente. De focus ligt op een optimaal gebruik en bekendheid ervan en op verbindingen leggen en onderlinge samenwerking vergroten. Wel streven wij naar een verder uitbouwen van de Huuskamer tot een laagdrempelige voorziening waar meer mensen met beginnende dementie de weg naar toe vinden en gaan wij de vraag onderzoeken naar een lokaal Alzheimer Café, bijeenkomsten voor iedereen die met dementie te maken heeft. Verder willen wij een goede informatievoorziening organiseren voor mensen “in het veld”, die dagelijks in contact zijn met onze inwoners (bijvoorbeeld Noaberhuus), op het moment dat wij belangrijke c.q. ingewikkelde (beleids)veranderingen aan inwoners communiceren.

Als het voor iemand met beperkingen niet mogelijk is om (volledig) op eigen kracht en inzet van met sociaal netwerk en algemene voorzieningen zelfstandig te functioneren, dan zijn er *individuele voorzieningen* waar iemand op terug kan vallen.

In de Burgerpeiling wordt aan inwoners gevraagd in hoeverre de eigen gemeente zich inzet om inwoners volwaardig te laten deelnemen aan de maatschappij.

Doel	Indicator	Streefcijfer	Meest recente cijfer
Maatschappelijke participatie	Waarderingscijfer van de inwoners m.b.t. de inspanningen van de gemeente om burgers volledig te laten deelnemen aan de maatschappij	6 (begroting 2017) 6,7 (2018)	6,6 (2016) 6,5 (2014)

Het eventueel verstrekken van individuele voorzieningen maakt deel uit van de uitkomsten van “het gesprek” en van een afgesproken zorg- en/of welzijnsarrangement. Dat betekent dat er sprake is van maatwerk, van een individuele oplossingsgerichte benadering. De inkoop van de nieuwe Wmo taken (m.n. individuele begeleiding en dagbesteding) is regionaal vorm gegeven via een bestuurlijk ingerichte aanbesteding. Veel aanbieders hebben hierop ingeschreven, voor de cliënt betekent dit ruime keuze voor een passende zorgaanbieder. Ook de huishoudelijke hulp wordt vanaf maart 2017 op deze wijze ingekocht.

Er valt bij individuele voorzieningen een onderscheid te maken naar individuele *zorg/ondersteuning* voorzieningen (o.a. dagbesteding, intensieve thuisbegeleiding, huishoudelijk hulp) en meer “pakbare” hulp (o.a. *hulpmiddelen en vervoer*).

Er waren op 1 september 483 inwoners die over één maatwerkarrangement of hulpmiddel beschikten, 165 over twee, 79 over drie en 63 over vier of meer voorzieningen. Het aantal cliënten dat via een maatwerkvoorziening ondersteuning ontvangt is in 2015 gedaald, doordat een aantal cliënten onder de Wet Langdurige Zorg (WLZ) is komen te vervallen en sommige mensen geen of minder behoefte aan ondersteuning bleken te hebben (niet geconsumeerde zorg vanuit de AWBZ indicatie). Sindsdien vertoont het aantal cliënten en het aantal verstrekte maatwerkarrangementen een stabiel beeld.

Totaal aantal cliënten met een verstrekt maatwerkarrangement Wmo (unieke cliënten is excl. Huishoudelijke hulp Wmo)		1-9-2016 131 unieke cliënten*
Bouwsteen coördinatie	<i>coördinatie/monitoren ondersteuningsplan</i>	3
Bouwsteen wonen	<i>deeltijdverblijf/logeeropvang</i>	2
Bouwsteen hulpverlening	<i>individuele begeleiding</i>	100
	<i>dagbesteding</i>	53
	<i>persoonlijke verzorging/regie op gestructureerd huishouden</i>	2
	<i>Vervoer van en naar dagbesteding</i>	27

** “Unieke cliënten” houdt in dat een cliënt één keer mee telt, al ontvangt hij meerdere voorzieningen.

Sommige cliënten hebben meer dan 1 maatwerkarrangement. Het totaal aantal verstrekte maatwerkarrangementen bedroeg 198 op 1 september 2016. Hiervan gaat het in 178 gevallen om zorg in natura en in 20 gevallen om persoonsgebonden budgetten.

Totaal aantal cliënten met een hulpmiddel in gebruik (per type hulpmiddel)	1-9-2016
Rollen	153
Vervoer	555
Wonen	123

De aantallen cliënten met een voorziening voor *Huishoudelijke hulp* (HH) fluctueren als gevolg van onze beleidswijziging van ca. 300-350 cliënten met maatwerk HH in 2015 naar een stand per 1-9-2016 die 71 cliënten telde. Cliënten werden zelf verantwoordelijk voor het schoonmaken van de woning en de gemeente bood een financieel vangnet. Inmiddels is ons beleid naar aanleiding van een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep aangepast en zal het aantal cliënten met een maatwerkvoorziening HH weer sterk toenemen.

Ook verschillende vormen van *maatschappelijke zorg* vallen onder de individuele voorzieningen. Het gaat om: maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en bestrijding huiselijk geweld, openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) en verslavingszorg. Doel van deze maatschappelijke zorg is om de aansluiting met de samenleving te behouden of te herstellen.

Verstrekkingsvorm van een maatwerkvoorziening

Het ondersteuningsplan met afgesproken doelen is leidend voor ondersteuning van de cliënt. Als een indicatie voor maatwerk wordt verstrekt kan de cliënt desgewenst gemotiveerd aangeven voor verstrekkingsvorm PGB te kiezen (mits men voldoet aan de vereisten in de Wmo 2015, zoals – kort samengevat- voldoende eigen regie om zelf belangen te kunnen behartigen en voldoende waarborgen m.b.t. veiligheid, doeltreffendheid en cliëntgerichtheid).

Een PGB kan een mooi en passend instrument zijn, bijvoorbeeld in geval van onplanbare zorg. Tijdens de herindicaties van cliënten met voorheen AWBZ Begeleiding kwamen ook minder wenselijke situaties van begeleiding door naasten via een PGB in beeld. Dit kan naast kwaliteitsvraagstukken ook het risico van overbelasting van mantelzorgers vergroten. En een PGB als inkomensvoorziening van een mantelzorger kan op gespannen voet staan met begeleidingsdoelen voor de cliënt richting meer zelfstandigheid.

Het PGB beleid is geëvalueerd. Individueel maatwerk per cliënt blijft uitgangspunt. PGB toekenning aan een niet professionele mantelzorger (informele zorg) blijft mogelijk, binnen dit individuele maatwerk. Bij de beoordeling is er o.a. aandacht voor de ondersteuningsdoelen, PGB beheermogelijkheid door de cliënt en risico van overbelasting voor de mantelzorger. De Verordening/ Nadere Regels Wmo worden in 2017 hierop aangepast.

6.3 Speciale aandacht nodig?

Wmo gaat uit van (persoonlijke) maatwerkoplossingen, waarbij er voor ieder specifieke aandacht voor goede ondersteuning is. Bepaalde doelgroepen uit onze samenleving vragen daarnaast speciale aandacht.

Leeftijdsgroep 16-23 jaar

Jeugdzorg en Wmo zijn, vanwege verschillende achtergronden en mede door de druk op de transitie in 2014, gescheiden ontwikkeld en ingekocht. Prioriteit lag bij een zorgvuldige overgangssituatie voor cliënten binnen elk domein. Wij willen elke inwoner (18- en 18+) passende ondersteuning op maat bieden, ontschot en niet belemmerd door bijvoorbeeld onderliggende wetten, regelgeving of inkoopafspraken.

Met 18 jaar verandert de omgeving van een jongere die zorg of begeleiding krijgt: van een vooral pedagogische en beschermende omgeving van school en instanties binnen de Jeugdwet naar een vraaggerichte Wmo en een meer eisen stellende Participatiewet. Jongeren die niet in staat zijn om zelfstandig en met steun van het eigen netwerk de stap naar volwassenheid te zetten hebben in die periode speciale aandacht nodig om niet tussen wal en schip te vallen of om te voorkomen dat zij zelf abrupt de zorg stopzetten zodra zij 18 jaar zijn. Voor jongeren moet niet de leeftijd bepalend zijn voor de in te zetten ondersteuning, maar de hulpvraag zelf.

De ambitie is om ervoor te zorgen dat cliënten ondersteuning op maat krijgen, zonder dat de overgang van 18- naar 18+ leidt tot ongewenste effecten op het verloop van het ondersteuningstraject. Naast het verbinden van bestaand aanbod en het realiseren van een doorgaande zorglijn voor jongeren die langer ondersteuning nodig hebben is het van belang om gericht te kijken naar nieuwe mogelijkheden om jongeren in de leeftijd 16-23 te begeleiden naar zelfredzaamheid. Daartoe willen wij een doorgaande zorglijn en integrale arrangementen ter begeleiding naar zelfredzaamheid voor 18-/18+ ontwikkelen (programma transformatie sociaal domein, Inkoop Wmo 2019 en inkoop Jeugdzorg)

Participatiewet of Wmo?

Vanaf 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. Hoewel het woord participatie anders zou kunnen doen vermoeden, is het primaire doel van de Participatiewet om mensen toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Bij de totstandkoming van de wet is landelijk duidelijk aangegeven dat betaalde arbeid de hoogste vorm van participatie is. Alle nieuwe instrumenten die gemeenten hebben gekregen binnen de Participatiewet (vooral loonkostensubsidies) zijn gericht op werkaanvaarding. Hiervoor is aanmerkelijk minder geld beschikbaar dan in het verleden. En ook de komende jaren nemen de budgetten verder af.

De decentralisaties zijn aanleiding om de komende jaren meer integraal naar het beleid in het hele sociale domein te kijken. Zo kunnen we ook de doelgroep met weinig kans op werk in het zicht houden en waar nodig ondersteunen.

Ons *Beleidskader Participatiewet 2015-2018* (vastgesteld op 15 december 2014) hanteert de participatieladder. Vanuit “iedereen kan en doet iets” levert iedereen een bijdrage aan de samenleving naar vermogen. Bij trede 1 (geïsoleerd) en 2 (sociale contacten buiten de deur) van de participatieladder gaat het vooral om meedoen, sociaal actief zijn of worden en/of waar nodig gerichte zorg inzetten (Wmo). Bij de treden 5 en 6 ligt de focus op uitstroom naar betaald werk. Met name bij de middelste treden 3 (deelname georganiseerde activiteiten) en 4 (onbetaald werk/werkervaringsplaats) van de participatieladder ontmoeten Wmo en Participatiewet elkaar. Het gaat om (Werkend)Leren, om mensen met een (nog) middelgrote afstand tot de arbeidsmarkt, met een beweging gericht op het verbeteren van hun positie. Meer dan de helft van ons klanten(uitkerings)bestand is ingedeeld op de trede 1 tot en met 3 en 20% in trede 4. De komende periode zal daarom nadrukkelijker (en integraal) gekeken gaan worden wat de inwoners op participatietreden 3-4 nodig hebben om eventueel een stap te kunnen zetten richting toeleiding naar betaald werk.

Een concreet aandachtspunt in de huidige inkoop maatwerk Wmo is een gewenste sterkere verbinding met arbeid. De behoefte aan het in kunnen zetten van een vorm van arbeidsmatige dagbesteding wordt onder meer ervaren bij jongvolwassenen met een ondersteuningsbehoefte: cliënten die op dit moment (nog?) geen of zeer beperkt uitstroompotentieel naar werk hebben, maar waarvoor de “klassieke Wmo” dagbesteding minder passend is. Binnen de maatwerkvoorzieningen Wmo zijn dergelijke meer arbeidsmatige dagbestedingsplekken nog ondervertegenwoordigd. Dit wordt ook binnen de andere gemeenten in onze inkoopregio als een knelpunt ervaren. Regionaal wordt bekeken of er een nieuwe bouwsteen ontwikkeld zou moeten worden (naast de reguliere dagbesteding), of dat volstaan kan worden met nieuwe aanbieders voor de bestaande bouwsteen dagbesteding vinden, die de focus meer op een arbeidsmatige component hebben.

Laaggeletterden

De uitdaging om alle mensen mee te laten doen in een inclusieve samenleving is groot. Meedoen vraagt van een ieder steeds meer basisvaardigheden. Zelfredzame mensen kunnen hun digitale overheidsformulieren invullen, kunnen lezen en schrijven, kunnen solliciteren om aan werk te komen en kunnen blijven meekomen met de veranderende eisen op het werk en in de sociale netwerken. Zover is het nog lang niet. Anderhalf miljoen Nederlanders boven de 16 jaar hebben grote moeite met lezen en schrijven. Voor onze gemeente betekent dit dat er naar schatting tweeduizend laaggeletterden zijn. Om deze mensen te helpen heeft de gemeente in samenwerking met Bibliotheek Salland, Ut Huus, Deltion College en Stichting Lezen en schrijven een Taalpunt Olst-Wijhe opgericht. Het is bedoeld voor iedereen die beter wil leren lezen, schrijven of Nederlands spreken. Het Taalpunt is in de Bibliotheek. Naast wekelijkse inloop gesprekken wordt enkele malen per jaar ook een Taalcafé georganiseerd.

Participatie van statushouders

Het is een realiteit dat veel vluchtelingen die een voorlopige verblijfsvergunning (status) krijgen, voor langere tijd in Nederland zullen blijven. We spannen ons daarom in voor een snelle integratie van deze mensen. Tegelijkertijd moeten we er alles aan doen om obstakels weg te nemen die integratie en participatie in de weg staan en moeten we leren van het verleden. De eigen verantwoordelijkheid om te integreren, de taal te leren en werk te vinden, staat daarbij voorop. We zien dat veel vluchtelingen dit ook willen: zo snel mogelijk mee kunnen doen. Kinderen moeten zo snel mogelijk naar school. Mensen in de kracht van hun leven moeten niet doelloos rondhangen, maar in staat worden gesteld de taal te leren en zich te oriënteren op de Nederlandse arbeidsmarkt. We moeten duidelijk maken wat wij van hen verwachten, onze waarden uitdragen en participatie benadrukken.

Begeleiding bij vestiging en zelfredzaamheid van statushouders in Olst-Wijhe vindt, zoals ook in het verleden, plaats door Vluchtelingenwerk. Naast de verplichte inburgeringscursus kunnen statushouders de Nederlandse taal oefenen met de vrijwilligers van Taalpunt. Ut Huus heeft contacten met organisaties en (sport)verenigingen in Olst-Wijhe en gaat waar mogelijk de statushouders koppelen aan een vrijwilligersklus of taalstage. Het opstellen en ondertekenen van een participatieverklaring is een nieuw onderdeel in het wettelijk kader van de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Door de participatieverklaring te ondertekenen geeft de statushouder aan de Nederlandse kernwaarden te kennen en te respecteren en verklaart de statushouder dat hij/zij een actieve bijdrage wil leveren aan de Nederlandse samenleving.

Eenduidige regie bij ondersteuning van complexe ondersteuningsvragen

Het uitgangspunt is dat inwoners zelf regie hebben over hun leven. Als dit niet (volledig) lukt, is ondersteuning nodig. In de meeste gevallen blijft men ook dan zelf de regie behouden (al dan niet met enige begeleiding). Hoe zwaarder en complexer de problematiek, hoe groter de kans dat de cliënt zelf (tijdelijk) niet (volledig) zijn eigen regisseur kan zijn.

In sommige situaties is bij onze Toegang sprake van complexe ondersteuningsvragen. In de aanpak werken we dan nauw samen met onze partners en maken we goede afspraken over bijvoorbeeld een eenduidige regie. Daarbij maken we onderscheid tussen procesregie en casusregie. De gemeente treedt met name op als *procesregisseur* (toegangsteam en coördinator integrale veiligheid). Een procesregisseur is verantwoordelijk voor de totstandkoming van een integraal ondersteuningsplan of een plan van aanpak en voor het bewaken van de voortgang. Een procesregisseur is vooral aan zet wanneer er sprake is van (dreigende) escalatie of stagnerende samenwerking en/of als hulpverlening niet toereikend is. De rol van *casusregisseur* ligt meestal bij een van de betrokken uitvoerende partijen. Deze is verantwoordelijk voor de inhoudelijke voortgang van de ondersteuning, inclusief afstemming tussen partijen.

Meldpunt Bijzondere Zorg

Er zijn mensen die in een zorgwekkende situatie verkeren en hier zelfstandig geen verandering in kunnen brengen en/of hulp afwijzen. Bijvoorbeeld een familielid, een buurman/-vrouw, een gezin of iemand anders uit iemands omgeving, die een zwervend bestaan leidt, zichzelf verwaarloost, verkommert in zijn woning, woonoverlast veroorzaakt of vreemd of verward gedrag laat zien. Deze mensen hebben adequate hulp nodig, maar vragen hier niet zelf om. Vaak heeft iemand die in een zorgwekkende situatie verkeert meerdere problemen, zoals bijvoorbeeld psychische problemen, verslavingsproblematiek, een vervuilde leefomgeving, maatschappelijke problemen (bijv. schulden). Met zorgen hierover kan men, zowel als professional, vrijwilliger of als betrokken burger, terecht bij het Meldpunt Bijzondere Zorg.

Aanpak personen met verward gedrag

Alle gemeenten staan voor de opgave om een sluitende aanpak van ondersteuning, zorg en veiligheid voor en met personen met verward gedrag te ontwikkelen, in nauwe samenwerking met partners als GGZ, sociaal werk, politie, Openbaar Ministerie, woningcorporaties, Veiligheidshuis, zorgverzekeraars, etc. Wij zijn hierover in overleg in regionaal verband (Veiligheidsregio IJsselland). Een Plan van aanpak personen met verward gedrag wordt opgesteld.

Hoofdstuk 7: De weg weten

7.1 Uitgangspunten

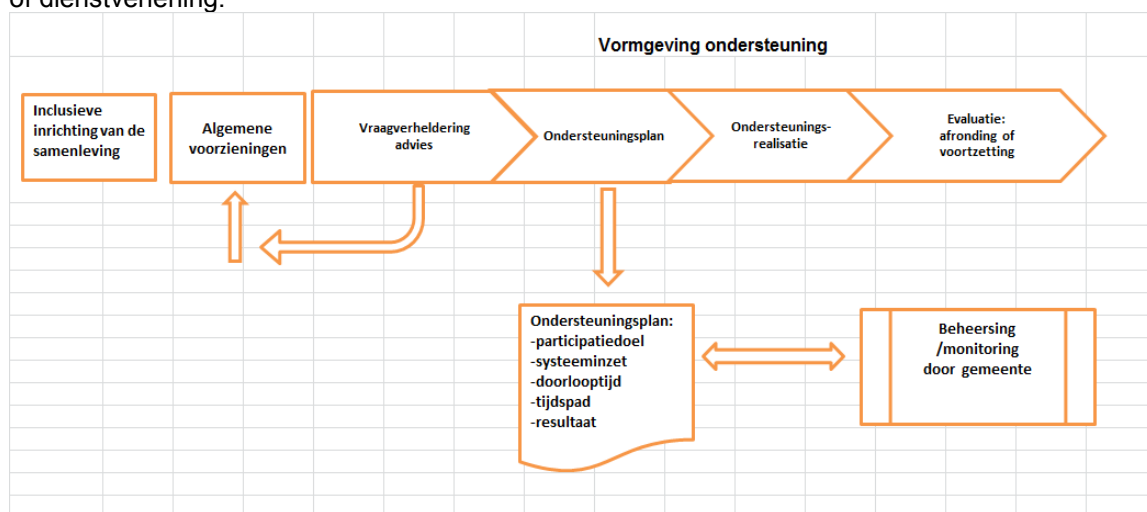
Na de decentralisaties is sprake van een sterk veranderde dynamiek. Er komt een toenemend aantal inwoners met een ondersteuningsvraag bij ons terecht. Informele steunsystemen nemen aan belang toe. Welzijns- en zorgorganisaties werken samen met de toegang aan ondersteuning op maat voor mensen die dit niet volledig op eigen kracht kunnen. Formele en informele zorg weet elkaar beter te vinden. Nieuwe initiatieven vanuit de samenleving ontstaan. Wij willen dat al deze betrokken mensen en organisaties daarbij de weg goed weten te vinden. Wat helpt is dat in Olst-Wijhe onverminderd geldt, dat sprake is van korte lijnen en van werken vanuit het principe “kennen en gekend worden”.

7.2 Toegang tot ondersteuning en zorg

Met toegang bedoelen we het proces vanaf het moment dat een inwoner met een ondersteuningsvraag zich meldt (of gemeld wordt). De gemeente heeft een team van consulenten (het Toegangsteam) dat weet waar welke zorg of ondersteuning te verkrijgen is. Een team dat de voorwaarden hiervoor goed kent en de hulpvrager daarbij helpt. Het toegangsteam bestaat uit het jeugd- en participatieteam. Het Jeugdteam is er voor kinderen tot 18 jaar en het Participatieteam richt zich op mensen van 18 jaar en ouder.

Na ontvangst van een ondersteuningsvraag wordt een afspraak gemaakt. Hierbij proberen wij de wachttijd tussen melding en gesprek zoveel mogelijk te beperken. In elk geval willen wij hierover helder communiceren zodat de aanvrager op de hoogte is. (o.a. als men een melding doet via het meldingsformulier).

Een consulent gaat meestal op huisbezoek om de situatie te bespreken. Tijdens dit gesprek wordt de vraag samen met de betreffende inwoner in kaart gebracht. De vraag wordt tijdens het gesprek verhelderd, alle leefgebieden worden in dit gesprek doorgenomen zodat een integraal advies en/of arrangement kan worden opgesteld. Tijdens het gesprek worden vervolgafspraken gemaakt. Dat kan bijvoorbeeld een advies voor een mogelijke aanvraag zijn of een doorverwijzing naar de juiste instantie of dienstverlening.

Wat vindt de klant ervan?

We meten tijdens jaarlijkse clientervaringsonderzoeken (CEO) Wmo verschillende aspecten van de (toegang tot) zorg en ondersteuning. De uitkomsten van het onderzoek 2016 laat een redelijke mate van tevredenheid bij de Wmo cliënten laten zien, zeker afgezet tegen het eerste “onrustige” jaar na invoering van de decentralisatie (en de wijzigingen rond de voorziening Huishoudelijke Hulp). Dat neemt niet weg dat er nog ruimte genoeg is voor verdere verbetering.

60% van de cliënten ervaaarde het algemeen contact met de gemeente als positief. Er heeft wel een verschuiving plaatsgevonden van het antwoord ‘positief’ naar het antwoord ‘neutraal’ (van 17% in 2014 naar 32%). Het percentage cliënten dat het contact als negatief ervaart bleef onverminderd relatief klein (8%, 2014 6%).

Doel	Indicator	Streefcijfer	Meest recente cijfer
Onze Wmo cliënten ervaren het contact met de gemeente als positief	Het aandeel Wmo cliënten dat het algemeen contact met de gemeente als positief heeft ervaren	65% (in 2018)	60% (2016)

Kijkend naar de uitkomsten van het CEO 2016 is het bemoedigend dat (gemeten aan de hand van drie stellingen) de meeste cliënten (71-79%) vinden dat de ondersteuning die men ontvangt bijdraagt aan de Wmo doelen.

Een ruime meerderheid (65%) is het eens met de stelling “de medewerker en ik hebben in het gesprek samen naar oplossingen gezocht”. Bijna 1 op de 5 cliënten ((18%) is het niet eens met deze stelling. Een appel doen op de eigen regie en verantwoordelijkheid van onze inwoners maakt volgens zowel Wmo Adviesraad als gemeente onderdeel uit van de kantelingsgedachte en “gekantelde gespreksvoering”. Uitgangspunt bij het gesprek is niet alleen dat de inwoner deze als plezierig heeft ervaren, maar ook dat volgens de hulpvrager samen naar goede oplossingen voor de ondersteuningsvragen is gezocht.

Doel	Indicator	Streefcijfer	Meest recente cijfer
De toegang tot ondersteuning en zorg is gericht op de eigen regie van de client en op het leveren van een maatwerkoplossing.	De mate waarin Wmo cliënten van mening zijn dat tijdens het gesprek door de consulent en cliënt samen naar oplossingen is gezocht.	Eens > 65% (in 2018) Oneens < 18% (in 2018)	Eens 65% (2016) Oneens 18% (2016)

7.3 Zichtbaarheid en elkaar kennen

Korte lijnen en “kennen en gekend worden” vraagt vanwege alle wijzigingen in het sociale domein wel om het onderhouden ervan. Concrete aandachtspunten daarbij zijn:

- Investeren in samenwerkingsrelatie tussen toegang en BWV
- Signaleringsfunctie BWV (integratie van het project Makelen en schakelen met buurtcontactpersonen nu in de hele werkorganisatie): niemand tussen wal en schip, vinden en ondersteunen van kwetsbare groepen, meer zicht op psychische problematiek en eenzaamheid bij ouderen, vindplaatsen” + info t.b.v. kwetsbare ouderen die face to face contact nodig hebben
- Werken op locatie in plaats van in het eigen kantoor voor medewerkers van zowel gemeente als maatschappelijke organisaties om contact (de “bots-kans”) tussen cliënten, informele zorg, welzijns- en zorgprofessionals en gemeente vergroten.

7.4 Communicatie: van persoonlijk contact tot een tweet

Ons uitgangspunt blijft om via verschillende kanalen te communiceren. Een zorgvuldige mix van online (digitale middelen) en meer traditionele communicatiemiddelen om er voor te zorgen dat iedereen bereikt kan worden. Dé burger bestaat niet. Er is veel verschil in de manier waarop inwoners zich laten informeren en willen participeren. Het is de kunst om hierop in te spelen en dichtbij de inwoners te blijven staan. Niet alleen dichtbij in de zin van fysiek, maar ook dichtbij in de belevingswereld en daarbij zoveel mogelijk maatwerk te leveren, ook aansluitend bij bijvoorbeeld specifieke doelgroepen.

De kracht en meerwaarde van onze kleine gemeente moet onder andere een uitstekende communicatie zijn. Dit vertalen wij door *kernengericht en persoonlijk* te blijven communiceren. Dat was één van de uitgangspunten van de afgelopen jaren en dat handhaven wij. Onze gemeente heeft twaalf kernen en de kracht komt juist uit die kernen. Daar vinden partijen elkaar, wordt er samengewerkt en ontplooiën de mensen mooie initiatieven. En daar willen we als gemeente dus ook zijn. Niet op afstand en alleen maar digitaal, maar juist ook persoonlijk. De digitale middelen zijn hulpmiddelen en ondersteunend. We werken niet alleen van achter ons bureau, maar zijn ook aanwezig in de kernen en in de netwerken. Hiermee proberen we de afstand tussen inwoners en gemeente verder te verkleinen. Elders in dit beleidsplan (9.1) wordt ook het belang van gebiedsgericht werken genoemd. Op grond van onderzoeken zoals Burgerpeiling en Clientervaringsonderzoek Wmo meten wij het oordeel van onze inwoners en stellen wij waar nodig verbeteracties op.

Een *goede zichtbaarheid en vindbaarheid van onze toegang* heeft onze speciale aandacht. We hebben in 2016 verschillende acties uitgevoerd om de vindbaarheid van de toegang op onze gemeentelijke website te verbeteren. Van de Wmo-adviesraad en de Cliëntenraad WWB hebben wij enkele keren signalen ontvangen over de nog te kleine bekendheid en vindbaarheid van het team Werk Inkomen en Zorg, waaronder het Toegangsteam. Om gebruik te maken van hun kennis en de contacten die zij hebben met de doelgroepen hebben wij op eind 2016 met hen een brainstormavond georganiseerd. De uitkomsten van deze zinvolle avond met een goede opbrengsten (breder dan alleen de gemeentelijke website) zijn tijdens de avond samen van prioriteiten voorzien. Intern worden deze aanbevelingen door ons omgezet naar eerste concrete acties in 2017-2018. Het gaat daarbij om diverse communicatie aspecten (van grondhouding/meedenken vanuit cliëntperspectief tot begrijpelijke correspondentie), om het opnieuw bekijken van de bereikbaarheid (fysieke spreekuren en telefonische bereikbaarheid) en om meer goede voorlichting over specifieke thema's in de Huis aan Huis bladen.

Hoofdstuk 8: Leren en verbeteren

8.1 Uitgangspunten

Wij willen een lerende gemeente zijn, waar wij vanuit vertrouwen met elkaar samenwerken, intern en met onze maatschappelijke partners, en elkaar in open sfeer kunnen aanspreken. Wij willen tijd en ruimte geven voor vernieuwing en verdere transformatie. Er zijn veel inspirerende initiatieven in onze gemeenschap. Daar willen wij zo veel mogelijk bij aansluiten ("willen zijn waar de beweging is"). Ook van cliëntervaringen willen wij leren. Wij voeren regelmatig tevredenheidsonderzoeken uit en willen daarnaast ook meer verdiepend, kwalitatief onderzoek gaan uitvoeren.

8.2 Kwaliteit

De Wmo ondersteuning moet effectief en veilig zijn en een verantwoord gebruik van de middelen betekenen. Wij vinden het belangrijk dat cliënten keuzevrijheid hebben en de ondersteuning kunnen kiezen die bij hen past. Een onderdeel van kwaliteit is de klanttevredenheid. Deze meten wij periodiek. Aan de maatwerkaanbieders Wmo hebben wij bij de inkoop bewust geen vaste uniforme certificeringseisen gesteld. Wel zijn wij regionaal in gesprek om te komen tot gezamenlijk uitgewerkte beelden omtrent kwaliteit(aspecten) en metingen. Het kwaliteitstoezicht Wmo is belegd bij de GGD.

8.3 Kan het ook anders? De transformatieopgave

De stelselwijziging van AWBZ naar Wmo moet, samen met de andere transitie in het sociale domein:

- de versnippering van het ondersteuningsaanbod tegengaan
- de omvang en de kosten van de verzorgingsstaat beperken
- een bijdrage leveren aan de verdere ontwikkeling van de 'participatiesamenleving'.

Dat vraagt ook om een inhoudelijke vernieuwing. Om de transitie te laten slagen, is een transformatie nodig. Een ander aanbod van ondersteuning en begeleiding en anders werken van professionals en organisaties. En ander gedrag: bij inwoners, professionals, aanbieders en gemeenten.

Samen met cliënten, hun naasten en alle betrokken partijen hebben we ons als gemeente eerst gefocust op een goede overgang van deze taken. Continuïteit en een 'zachte landing' stonden centraal. Deze eerste twee uitvoeringsjaren zijn ook benut om aan elkaar en de nieuwe werkwijze te wennen, eerste ervaringen op te doen en een basis van vertrouwen te ontwikkelen die nodig is om samen te kunnen vernieuwen.

Vanaf 2017 willen we ons meer gaan richten op de transformatie. Uiteindelijk is de noodzaak om de zorg anders te gaan organiseren de aanleiding geweest om genoemde taken te decentraliseren. Transformatie vraagt om vernieuwing, creativiteit en gedragsverandering van alle betrokkenen. We willen meer samenhang aanbrengen in de uitvoering van de verschillende taken en toe naar de ontschotting van budgetten hiervoor. Onze bestaande lijnen zijn kort, we weten elkaar snel te vinden en zijn bereid om over eigen beleidsterreinen c.q. domeinen heen te kijken maar het ontbreekt aan tijd en capaciteit om deze beweging zowel intern als extern in gang te zetten. Daarom is gekozen voor een programmatische aanpak. Wij kiezen hiervoor zodat de strategische doelen, beoogde veranderingen, beschikbare middelen en te leveren inspanningen in samenhang met elkaar en via een éénduidig aanspreekpunt aangestuurd worden. Het programma Transformatie sociaal domein start in 2017 en kent een looptijd van twee jaar.

Inkoop maatwerk Wmo vanaf 2019

Vanaf 2019 gaan wij de inkoop maatwerk Wmo anders organiseren. Bij het (regionaal) organiseren van de inkoop per 2015 golden als leidende principes: keuzevrijheid voor cliënten, ruimte voor kleinere aanbieders en gelijke inkoopvoorwaarden en tarieven voor alle aanbieders. De huidige wijze van (bestuurlijk) aanbesteden heeft geleid tot meer dan 170 aanbieders in onze gemeente (waarvan slechts ca. 40 met 1 of meer cliënten uit onze gemeente).

Hoewel een open inschrijving veel voordelen kent in de zin van keuzevrijheid zijn er ook nadelen in de sfeer van overzicht, uitvoeringskosten en kwaliteitstoetsing. Bij de inkoopvoorbereidingen voor 2019 worden deze nadelen als aandachtspunt opgepakt. Voor 2019 wordt gezocht naar een wijze van inkoop die aansluit bij de verdere transformatie. Meer resultaatgerichte sturingsvormen zullen worden onderzocht. Overigens geven veel aanbieders aan dat de huidige raamovereenkomst de gewenste transformatie niet in de weg staat. Ook willen wij zorgorganisaties ruimte bieden voor innovatie (incl. benutten van technologische ontwikkelingen) en de administratieve last voor zorgaanbieders zo beperkt mogelijk houden. Met betrokken partijen wordt eerst de huidige inkoop in 2017 geëvalueerd.

8.4 Samen werken aan vernieuwing

Juist in onze gemeente van bescheiden omvang en korte lijnen is in goede samenwerking duurzame verandering te realiseren. Er zijn diverse bestaande samenwerkingen te noemen:

- Wmo Adviesraad / inrichting Brede adviesraad voor het sociaal domein
Op dit moment heeft de gemeente Olst-Wijhe twee officiële adviesorganen: de cliëntenraad WWB, die adviseert over het beleid op het gebied van de Participatiewet en de Wmo-adviesraad, die adviseert over het beleid met betrekking tot de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de jeugdzorg. In 2017 worden deze adviesraden naar verwachting samengevoegd tot één *Adviesraad samenleving Olst-Wijhe*. Zo kunnen schotten worden weggenomen en kan de advisering integraal plaatsvinden. Beide raden kunnen elkaar versterken. De beleidsbeïnvloeding kan plaatsvinden vanuit cliëntenperspectief en burgerperspectief en daarmee de kwaliteit van de advisering verbeteren.
Aandachtspunten uit de Wmo evaluaties 2016 die de Wmo Adviesraad danwel de brede adviesraad oppakt zijn:
 - Aandacht voor actieve cliëntenraadplegingen. Communicatie gericht op vergroting van de bekendheid van de Wmo Adviesraad c.q. van de Brede Adviesraad sociaal domein;
 - Verbinding zoeken met cliëntenraden van zorgorganisaties en met door hen gehouden tevredenheids-onderzoeken.
- Platform WZW Voortzetten van bestaande afstemming tussen betrokken partijen wonen, zorg en welzijn in 4 bijeenkomsten per jaar.
- Toegangsteam & Breed Welzijnsverband
- Samenwerking met zorgverzekeraar en zorgkantoor Eno (over o.a. het snijvlak tussen de drie wetten Wmo, Wet Langdurige zorg en zorgverzekeringswet en over preventie taken).
- Netwerken dementie Deventer, Olst-Wijhe, Raalte en Voorst organiseert en coördineert de samenwerking in de ketenzorg dementie voor de inwoners, zorg- en welzijnsorganisaties en de gemeente in deze 4 gemeenten. Het netwerk bestaat uit een kerngroep met deelname door een groot aantal zorg- en welzijnsorganisaties, mantelzorgondersteuning en de 4 gemeenten, 4 lokale werkgroepen en de ketenregisseur.

Cultuuromslag communiceren?

In eerdere bijeenkomsten met maatschappelijke organisaties en inwoners (Wmo, Woonvisie) is met betrekking tot de gewenste cultuuromslag/transformatie elke keer als belangrijke aanbeveling gedaan om vooral goede voorbeelden te communiceren. En niet een “algemene, te brede campagne”. De goed gelezen wekelijkse rubriek Getipt is hier een voorbeeld van. Er blijken ook veel mooie lokale voorbeelden te bestaan. De rubriek levert al twee jaar inspirerende voorbeelden. Daarnaast zijn er ook andere initiatieven die aansluiten bij actief burgerschap ondersteunen (kernenbezoeken, ondersteuning van nieuwe vrijwilligersinitiatieven).

Verder willen wij periodiek ervaringen uitwisselen tussen zorg- en welzijnspartners, cliënten(organisaties), brede adviesraad sociaal domein en gemeente (incl. gezamenlijke verbetervoorstellen).

Hoofdstuk 9: Wat is er nodig?

In de vorige hoofdstukken gingen wij in op verschillende thema's die onderdeel vormen van ons streven naar een inclusieve en zorgzame samenleving in Olst-Wijhe. Een samenleving waar onze inwoners zo lang en zoveel mogelijk zelfstandig kunnen wonen en mee kunnen doen, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden en gebruik makend van goede algemene voorzieningen in de nabijheid en eventuele extra individuele ondersteuning. Wat is er, naast inzet en samenwerking tussen alle betrokken partijen, nodig om dit te bereiken?

9.1 Gebiedsgericht werken

Landelijke ontwikkelingen, waar onder de decentralisaties, hebben geleid tot nauwere samenwerking tussen partijen die samenwerken aan een integraal aanbod in een wijk of kern. In veel gemeenten werken woningcorporaties en aanbieders van welzijn en zorg samen met de lokale overheid aan de totstandkoming van een goed op elkaar afgestemd en toegankelijk aanbod van woningen, woonvormen en voorzieningen.

Zo ook in onze gemeente. Vorig jaar vond de evaluatie van ons *Uitvoeringsplan van het Masterplan wonen, welzijn en zorg* ("Woonservice gebieden") plaats. De afgelopen jaren is door veel partijen samen hard gewerkt aan zowel de 'hardware' (woningen en fysieke woonomgeving) als 'software' (zorg- en welzijnsaanbod in een kern). Het samenhangend aanbod van wonen, welzijn en zorg voor mensen met een zorgvraag is versterkt en er is geïnvesteerd in een sterk en breed welzijnsveld. Door een bijdrage van de Provincie Overijssel is de fysieke infrastructuur (toegankelijkheid seniorenwoningen en sport- en buurthuizen) verbeterd en aan sociale initiatieven met name in de opstartfase noodzakelijke ondersteuning geboden, waarna op grond van positieve resultaten voortzetting geborgd werd. Sommige deelprojecten kwamen ten goede aan inwoners in alle kernen, anderen betroffen een specifieke kern.

Hoe gaan we verder? In onze *Woonvisie 2016-2020* en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma staat een gebiedsgerichte aanpak in het kader van leefbare kernen prominent op de agenda. In de gebiedsgerichte aanpak staat een samenhangende aanpak centraal op de thema's wonen, leefbaarheid en zorg. Hierbij is een goed samenspel tussen samenleving, gemeente en andere relevante partijen van belang. Feitelijk is het zowel een vervolg op onze aanpak woonservicegebieden als op de kernenaanpak. Maatwerk en prioriteiten stellen per kern is uitgangspunt. Ook een verbinding met onze recent ontwikkelde nieuwe *Structuurvisie* is van belang. Een van de hoofdpunten uit de visie is het aantrekkelijk en veilig wonen voor jong en oud met passende toekomstbestendige maatschappelijke voorzieningen en mogelijkheden om te werken in en om de dorpen en buurtschappen.

Om een goede basis te kunnen leggen voor een gebiedsgerichte aanpak, is het gewenst om te beschikken over een beknopte database per kern, waarin met name sociaaleconomische informatie en de sociale infrastructuur in beeld worden gebracht. In 2010 zijn ten behoeve van Masterplan Wonen, Welzijn en Zorg factsheets per kern ontwikkeld. Deze zijn inmiddels verouderd. Met een goede actuele database kunnen analyses per kern worden gemaakt en is er een basis om per kern een dorpsgesprek te voeren.

9.2 Financiën

Het Wmo budget is geen afgebakend budget, maar terug te vinden in de verschillende programma's van de begroting. Uitvoering van voornemens in deze nota vindt plaats binnen de huidige begrotingskaders. Voor de uitvoering van nieuwe gedecentraliseerde taken en verantwoordelijkheden vormen de rijksbudgetten die wij hiervoor ontvangen het financiële kader.

Financiering van nieuwe initiatieven of activiteiten is in principe alleen mogelijk door een verschuiving van middelen binnen de verschillende begrotingsprogramma's.

Hieronder staan de belangrijkste Wmo begrotingsonderdelen weergegeven (begrotingsbedragen 2017)

Algemene voorzieningen	Breed Welzijnsverband	604.100,-
	Overige activiteiten Wmo	130.550,-
	Mantelzorgwaardering	110.000,-
Wmo maatwerk	Individuele begeleiding (ZIN)	323.746,-
	Dagbesteding (ZIN)	307.994,-
	Begeleiding (PGB)	530.000,-
	Vervoer naar/van dagbesteding	29.000,-
	Opstellen en coördineren van integraal uitvoeringsplan	20.000,-
	Persoonlijke verzorging	23.464,-
	Kortdurend verblijf	5.796,-
	Huishoudelijke hulp (ZIN)	765.000,-
	Huishoudelijke hulp (PGB)	85.000,-
	Woon- en leefvoorzieningen	316.311,-
	Collectief vervoer	249.170,-

Aan eigen bijdragen Wmo wordt een te ontvangen bedrag geraamd van 316.200,-

Bij de presentatie van de *Meerjarenbegroting 2017-2020* bleken de geraamde uitgaven Wmo maatwerk 2017 binnen de beschikbare rijksbudgetten te blijven. Eventuele overschotten blijven beschikbaar voor het sociale domein.

Aanbevelingen uit Wmo evaluatie 2016 die in deze beleidsperiode worden opgepakt zijn de *doorontwikkeling van het welzijnsveld* door het BWV (verdere afstemming en ontschotting tussen de dienstverlening per organisatie en het ontwikkelen van meer algemene voorzieningen i.p.v. individuele maatwerkvoorzieningen) en verder invulling geven aan het *experimentenbudget sociaal domein*.

9.3 Monitoring en evaluatie

Jaarlijks kunt u via de gebruikelijke rapportages in onze planning & controlcyclus de voortgang volgen. Eveneens jaarlijks vinden tevredenheidsonderzoeken plaats.

Evaluatie van dit beleidsplan vindt eind 2019/begin 2020 plaats. Op basis van de uitkomsten en nieuwe ontwikkelingen kan in 2020 een nieuw beleidsplan worden geschreven.

Bijlagen

- 1: Lijst met gebruikte begrippen en afkortingen
- 2: Bronnen

Bijlage 1

Lijst met gebruikte begrippen en afkortingen

AWBZ	Algemene wet bijzondere Ziektekosten* (t/m 2014)
BWV	Breed WelzijnsVerband Olst-Wijhe, samenwerkingsverband tussen ut Huus (de stichtingen Welzijn Olst-Wijhe en Kulturhus Olst-Wijhe), Evenmens, De Kern en Landstede (jeugd- en jongerenwerk)
CEO	clientervaringsonderzoek (Wmo)
civil society	burgermaatschappij, een verzamelnaam voor actief burgerschap in de samenleving. Het omvat alle organisaties en particuliere initiatieven die zonder winstoogmerk bijdragen aan de maatschappij
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
HH	huishoudelijke hulp (ook wel HV, huishoudelijke verzorging)
OOGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
PGB	persoonsgebonden budget
PV	Persoonlijke Verzorging
Transformatie	het proces dat is gericht op het realiseren van de bedoelde inhoudelijke effecten van de stelselwijziging in de zorg, namelijk snellere, betere, effectievere en integrale ondersteuning en zorg. Deze verandering gaat gepaard met een andere manier van denken en handelen.
Transitie	de overdracht van de verantwoordelijkheden van het rijk naar de gemeenten
VOA	vrijwillige ouderenadviseur
Wlz	Wet langdurige zorg*
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning*
WWB	Wet werk en bijstand
WZW	wonen, zorg, welzijn
ZIN	Zorg in natura, zorg waarop iemand aanspraak maakt volgens de Wmo, Wlz of Zorgverzekeringswet (Zvw) en die wordt geleverd door een erkende zorgaanbieder, die gecontracteerd is door gemeente of zorgkantoor
Zvw	Zorgverzekeringswet*

* Toelichting wetgeving zorg en welzijn vanaf 2015.

Met ingang van 1 januari 2015 is de zorg in Nederland veranderd. De Wet langdurige zorg (Wlz) heeft de AWBZ vervangen. Gemeenten en zorgverzekeraars hebben meer taken gekregen. Hieronder staat een kort overzicht van (nieuwe) wet- en regelgevingen.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo)

Gemeenten moeten er voor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. De gemeente geeft ondersteuning thuis via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015.

Wet langdurige zorg (Wlz)

Deze wet regelt de zware, intensieve zorg, als opvolger van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). De Wet langdurige zorg is er voor mensen die de hele dag intensieve zorg of toezicht dichtbij nodig hebben. Bijvoorbeeld ouderen met vergevorderde dementie of mensen met een ernstige verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking.

Zorgverzekeringswet (Zvw)

Iedereen die in Nederland woont of werkt is verplicht een basisverzekering af te sluiten om de kosten voor medisch noodzakelijke zorg te dekken. Voor zorg die niet is gedekt in de basisverzekering kun je een aanvullende verzekering afsluiten. De inhoud van het basispakket is door de overheid wettelijk vastgesteld en voor iedereen hetzelfde. Verpleging en verzorging thuis is vanaf 2015 opgenomen in de Zorgverzekeringswet. Deze zorg heet wijkverpleging.

Jeugdwet 2015

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor bijna alle zorg en ondersteuning voor kinderen en jongeren.

Bijlage 2 Bronnen

Interne documenten

Gemeente breed / sociaal domein

- Sociale Toekomstvisie 2012-2020
- Monitor Sociaal Domein Olst-Wijhe, Meting 2016 d.d. 15 november 2016
- Burgerpeiling Olst-Wijhe 2016
- Beleids- en financiële begroting 2017-2020

Wmo

- Beleidsplan Wmo *Meedoen op Maat* 2013-2016, incl. Addendum beleidsplan Wmo d.d. 3-11-2014
- Notitie Evaluatie Uitvoeringsplan van het Masterplan wonen, welzijn en zorg en het Ouderenbeleid gemeente Olst-Wijhe, (vastgesteld door de raad op 18 april 2016)
- Evaluaties Wmo (vastgesteld door de raad op 10 oktober 2016)
- Cliëntervaringsonderzoek (CEO) Wmo 2016

Overig

- Beleidskader Participatiewet 2015-2018
- Beleidskader Minimabeleid 2014-2017
- Nota Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019
- Woonvisie 2016-2020 en uitvoeringsprogramma

Externe bronnen

- Wmo 2015 (wettekst)
- Website VNG www.vng.nl
- Website Mezzo www.mezzo.nl
- Kwetsbare groepen in een inclusieve samenleving, de relatie tussen beperkingen, betekenisvolle participatie en kwaliteit van bestaan, KING, september 2015